

B 1 Lagtingsordning (1972:11) för landskapet Åland (1995/38)

1 kap. Allmänna grunder

1 §. (1995/38) Ålands lagting representerar Ålands befolkning och består av trettio ledamöter.

2 §. Ledamot av Ålands lagting (ledamot) och ersättare för honom eller henne väljs på det sätt i landskapslagen om lagtingsval och kommunalval (vallagen) bestäms. (1995/38)

Ledamots uppdrag begynner den 1 november det år ordinarie lagtingsval verkställts samt fortfar under fyra år.

Har lagtinget blivit upplöst och nya val förrättats, skall, såframt ej ny upplösning av lagtinget ägt rum, ledamots uppdrag gälla från den dag han eller hon förklarats vald till och med den 31 oktober det år, under vilket ordinarie val närmast verkställs. Likväl skall, om nyval verkställts samma år som ordinarie val skulle förrättats, ledamots uppdrag gälla till och med den 31 oktober det fjärde året därefter.

3 §. Ledamöterna utses genom omedelbara, proportionella och hemliga val. För lagtingsval bildar landskapet Åland en valkrets.

Vid valen har alla röstberättigade lika rösträtt.

Rösträtt får icke utövas genom ombud.

Se B 3, Landskapslag (1970:39) om lagtingsval och kommunalval.

4 §. Rösträtt vid lagtingsval har den som fyller 18 år senast på valdagen och innehar åländsk hembygdsrätt. (1995/38)

Rösträtt har dock inte den som, även om han eller hon uppfyller i 1 mom. avsedda krav, har gjort sig skyldig till att vid lagtingsval ha köpt eller sålt röst eller gjort försök därtill eller avgivit sin röst vid fler än ett tillfälle eller genom våld eller hot stört valfriheten. Här avsedd inskränkning gäller för den röstberättigade till utgången av det sjätte kalenderåret efter det slutliga dom meddelades i saken. (1991/11)

5 §. Valbar till lagtingsman är den som har rösträtt vid lagtingsval och som inte står under förmynderskap. (1995/38)

Förverkar ledamot sin valbarhet, upphör hans eller hennes uppdrag som ledamot av lagtinget.

Väljs landshövdingen till ledamot får han eller hon inte tillträda uppdraget förrän han eller hon frånträtt tjänsten. Ledamot som utsetts till landshövding skall

frånträda sitt uppdrag som ledamot av lagtinget när han eller hon tillträder tjänsten. Genom landskapslag kan inskränkningar göras i rätten för den som står i offentligrättsligt anställningsförhållande till landskapet eller en kommun att inneha uppdrag som ledamot av lagtinget. (2003/52)

6 §. (2003/52) Ledamot som valts till medlem av [landskapsstyrelsen] skall frånträda sitt uppdrag som ledamot av lagtinget för den tid uppdraget i [landskapsstyrelsen] varar. Härvid inträder ersättaren i hans eller hennes ställe i lagtinget.

Medlem av [landskapsstyrelsen] som valts till ledamot av lagtinget skall avgå från [landskapsstyrelsen], om han eller hon inte enligt bestämmelserna i 1 mom. frånträder sitt uppdrag som ledamot av lagtinget.

7 §. Den, som förklarats vald till ledamot, kan icke befrias från detta uppdrag, såvida han eller hon ej förklarar laga förfall eller annat skäl, som av lagtinget godkännes.

8 §. Avlider ledamot eller förlorar han eller hon sin valbarhet eller avgår han eller hon på grund av laga eller av lagtinget godkänt skäl eller förklarar han eller hon ha förverkat sitt uppdrag, inträder ersättaren i hans eller hennes ställe.

Har lagtinget beviljat ledamot befrielse från deltagande i en lagtingssession, inträder ersättaren i hans eller hennes ställe.

Udger ledamot frihetsstraff, träder ersättaren i hans eller hennes ställe för den tiden.

Beträffande den ordning, i vilken ersättare inkallas, stadgas i vallagen.

Se B 3, Landskapslag (1970:39) om lagtingsval och kommunalval, 64 §.

9 §. Ledamot är pliktig att i utövningen av sitt uppdrag så handla, som rätt och sanning bjuder. Han eller hon är därvid skyldig att iakttaga laga och är icke bunden av några andra föreskrifter.

10 §. Ledamot får icke förvägras att inställa sig vid lagting och fullgöra sitt uppdrag.

11 §. (1990/10) Anhålls eller häktas ledamot under pågående lagting skall därom genast anmälas hos lagtingets talman.

12 §. Ledamot åtnjuter av landskapsmedel arvode och övriga ersättningar enligt lagtingets beslut.

Angående ledamots pensionsskydd stadgas genom landskapslag.

B 1 Lagtingsordning (1972:11)

Jfr B 2, Arbetsordningen (1972:19), 72 §.

Ang. pensionskydd, se B 5, Landskapslag (1969:45) om pension för lagtingsmän; B 6, Landskapslag (1990:56) om familjepension efter lagtingsman.

13 §. Infinner sig ledamot icke i rätt tid till lagting eller uteblir han eller hon utan lagtingets tillstånd från sammanträde och har han eller hon icke haft förfall, som av lagtingen godkännes, kan lagtingen döma honom eller henne till förlust av arvode eller del därav. Ledamot, som icke låtit sig härav rätta, kan av lagtingen förklarats ha förverkat sitt uppdrag.

Ledamot, som undergår frihetsstraff, erhåller icke för denna tid arvode.

2 kap. Lagtingets början, upplösning och avslutning

14 §. Lagtingen sammanträder i Mariehamn, eller där särskilda omständigheter sådant påkallar, på annan ort inom landskapet som av lagtingens presidium bestämmes.

15 §. (1992/29) Lagtingen sammankommer årligen den 1 november. Lagtingens arbete fortgår med eller utan avbrott enligt vad lagtingen på förslag av talmanskonferensen beslutar till dess följande arbetsår vidtar. Det sista arbetsåret under valperioden fortgår till dess republikens president eller på hans eller hennes vägnar landshövdingen förklarat arbetet avslutat för valperioden.

16 §. Har lagtingen upplösts, skall lagtingen efter nyval sammankomma till session på första dagen i den kalendermånad, som begynner näst efter 90 dagar från upplösningen.

Angående lagtingens upplösning och förordnande om nyval kungöres i den ordning, som i 73 § säges. Därjämte meddelas den myndighet och de nämnder, på vilka föranstaltande av val ankommer.

17 §. Upphävd (1992/29).

18 §. Sista vardagen före den dag, på vilken lagtingen efter val första gången skall sammankomma, bör samtliga ledamöter klockan 15.00 förete sina fullmakter för den eller dem, som landshövdingen förordnat att granska fullmakterna. Vid granskning av fullmakt bör undersökas, huruvida den är utfärdad av behörig myndighet och i föreskriven form.

Alfabetisk förteckning över de befullmäktigade ledamöterna skall senast klockan 12.00 följande dag tillhandahållas lagtingen.

Ledamot, som infinner sig efter lagtingens början, äger där intaga sin plats, sedan han eller hon för talmannen uppvisat godkänd fullmakt.

19 §. Har ledamots fullmakt icke blivit godkänd, äger lagtingen rätt att pröva, huruvida han eller hon likväl på grund av densamma får inträda i lagtingen.

Göres under lagtingen på grund av lagtingsordningen anmärkning mot ledamots behörighet, ankommer dess prövande på lagtingen, såfram icke samma anmärkning genom besvär över valet redan anförts eller ännu kan anföras hos vederbörande myndighet.

I övrigt får fråga om giltighet av lagtingsval icke vid lagting upptagas, utom då anmärkning göres därom, att beträffande valet eller därtill hörande åtgär-

der uppenbart brottsligt förfarande förekommit eller att otvivelaktigt misstag vid fastställandet av valets utgång ägt rum. I sådant fall äger lagtingen, där det tillika är tydligt, att brottet eller misstaget kunnat utöva inverkan på utgången av valet och ändringen ej vidare kan i besvärsväg vinnas, vidtaga åtgärd till sådan rättelse, som är förenlig med bestämmelserna i vallagen.

Den, vars behörighet är satt i fråga, bibehåller emellertid sitt uppdrag såsom ledamot, intill dess han eller hon förklarats därtill obehörig.

20 §. Den dag nytt arbetsår vidtar samlas ledamöterna kl. 12.00 till plenum, vid vilket lagtingen skilt för sig väljer talman och två vicetalmän. Ordet föres vid detta plenum av den ledamot som längst innehaft uppdrag som ledamot av lagtingen. Har två eller flera tillhört lagtingen lika lång tid, föres ordet av den till åren äldste av dem. (1992/29)

Därefter avgiver talmannen och vicetalmännen inför det församlade lagtingen, var efter annan, denna högtidliga försäkran:

”Jag N.N. försäkrar, att jag vill i utövningen av talmansbefattningen efter all min förmåga upprätthålla den rätt, som enligt grundlagarna tillkommer landskapet Ålands befolkning samt rikets regering och riksdag.”

Meddelande om valets utgång skall ofördröjligen tillställas landshövdingen och [landskapsstyrelsen].

Avlider talman eller vicetalman under arbetsåret eller avgår han eller hon från sin befattning, skall ny talman eller vicetalman väljas.

Se B 2, Arbetsordning (1972:19), 55 §.

21 §. (1992/29) Landshövdingen tillkännager tiden för lagtingens öppnande som äger rum den dag lagtingen sammankommer enligt 15 §. På utsatt tid skall lagtingens medlemmar, efter det gudstjänst förrättats, sammankomma i lagtingens plenisal, där republikens president eller på hans eller hennes vägnar landshövdingen förklarar lagtingen öppnat. Talmannen besvarar på lagtingens vägnar öppningstalet.

Sedan lagtingens arbete för valperioden slutförts, avslutas lagtingen på tid som landshövdingen tillkännager. Efter förrättad gudstjänst samlas lagtingens medlemmar i plenisalen, där, sedan talmannen framfört lagtingens hälsning, republikens president eller på hans eller hennes vägnar landshövdingen förklarar lagtingen avslutad för valperioden.

3 kap. Ärendenas upptagande vid lagtingen

22 §. Presidentens framställningar och meddelanden överlämnas till lagtingen såsom i självstyrelselagen stadgas.

23 §. [Landskapsstyrelsen] äger rätt att överlämna framställning eller meddelande till lagtingen. Framställning kan, då skäl därtill föreligger återtagas.

Har framställning återkallats, skall talmannen underrätta lagtingen om detta. (1992/29)

Landshövdingen och lanrådet är berättigade att överlämna meddelande till lagtingen.

Angående självstyrelsepolitiska nämndens initiativrätt stadgas i 29 §.

24 §. Angående [landskapsstyrelsens] berättelse gäller vad därom är stadgat i landskapslagen om Ålands [landskapsstyrelse].

Se C 10, Landskapslag (1971:42) om Ålands landskapsregering, 25 §.

25 §. (1974/48) Ledamot äger rätt att till lagtinget överlämna motion i den ordning 26 § stadgar. Motion skall innefatta antingen

1) lagmotion, innehållande i lagform avfattat förslag

a) (2003/52) om stiftande av ny landskapslag eller om ändring eller upphävande av gällande landskapslag; eller

b) om laginitiativ till riksdagen;

2) (1992/29) finansmotion, innehållande förslag

a) om upptagande av anslag eller om annat beslut i årsstaten för följande finansår;

b) om sådan ändring i årsstaten som har direkt samband med till lagtinget överlämnad framställning med förslag till tillägg till eller ändring i årsstat;

c) om framställning om extra anslag; eller

d) om finansinitiativ till riksdagen;

3) hemställningsmotion, innehållande förslag att lagtinget måtte hos riksdagen, [landskapsstyrelsen], talmanskonferensen eller självstyrelsepolitiska nämnden hemställa om vidtagande av viss åtgärd.

26 §. (1992/29) I 25 § avsedda motioner skall väckas skriftligen och inlämnas till lagtingets kansli. I motion skall nämnas skälen på vilka förslaget grundas. Ärenden av olika beskaffenhet får inte intagas i samma motion.

Lagmotion får väckas under den tid lagtinget är församlat. Hemställningsmotion får väckas senast klockan 12.00 den tionde dagen efter det lagtinget sammankommit till sitt första plenum i mars månad. Sammankommer inte lagtinget då till plenum, bestämmer talmanskonferensen vilken dag motionstiden inleds. Finansmotion får dessutom väckas senast kl. 12.00 den fjärde dagen efter den då det meddelats att förslag till årsstat eller till tillägg till eller ändring i fastställd årsstat överlämnats till lagtinget.

Motion kan återkallas genom skrivelse som är undertecknad av samtliga ledamöter som undertecknat motionen.

27 §. Utan hinder av stadgandena i 26 § kan minst fyra ledamöter väcka motion i ärende rörande landskapets författningensliga rättigheter.

Förslag om att lagtinget skall förklara att [landskapsstyrelsen] eller någon av dess medlemmar saknar lagtingets förtroende väcks och handläggs i den ordning 64d § anger. (1988/3)

28 §. Har handläggningen av ärende vid lagtima lagting icke hunnit slutföras, fortsättes dess behandling vid följande lagtima lagting, såframt lagtingsval ej mellankommit.

4 kap. Självstyrelsepolitiska nämnden

29 §. Vid början av varje valperiod skall lagtinget tillsätta en självstyrelsepolitisk nämnd med uppgift att verka som rådgivande organ i frågor rörande landskapets författningensliga rättigheter och landskapets externa relationer samt som samrådsorgan i ärenden

som gäller Europeiska unionen enligt vad som närmare bestäms i 5a kap. (2000/7)

Lagtinget, lagtingsutskott och [landskapsstyrelsen] äger rätt att i fråga, som avses i 1 mom. inhämta nämndens utlåtande.

Nämnden vare ock obetaget att i dylik fråga hos lagtinget och [landskapsstyrelsen] väcka förslag om uttalande eller åtgärd.

30 §. Självstyrelsepolitiska nämnden består av talmannen som ordförande samt minst fyra och högst sju ledamöter jämte nödvändigt antal ersättare, vilka lagtinget väljer inom sig. Val av ledamöter och ersättare ska av lagtinget förrättas senast den fjärde dagen efter lagtingets öppnande. (2008/79)

Nämnden väljer inom sig viceordförande.

31 §. Talmannen, eller vid förfall för honom eller henne viceordföranden, sammankallar nämnden så ofta ärendena det fordrar. Anhåller [landskapsstyrelsen] eller minst tre av nämndens ledamöter att nämnden skall sammanträda för viss uppgiven fråga, skall talmannen utan dröjsmål sammankalla nämnden.

Lantrådet och ledamöterna i [landskapsstyrelsen], så ock särskilda sakkunniga, kan av nämnden kallas till sammanträde. Beträffande skyldighet för [landskapsstyrelsen] och underlydande myndigheter att delgiva tillgängliga handlingar och meddela nödiga upplysningar gäller vad därom är stadgat i 41 §.

Nämndens medlemmar bör iakttaga den förtegenhet, som ärendets beskaffenhet kräver.

32 §. [Landskapsstyrelsen] skall i början av varje lagting och senare så ofta omständigheterna det föranleder till lagtinget lämna en skriftlig redogörelse om de självstyrelsepolitiska frågor, som väsentligt kan beröra landskapets författningensliga rättigheter. Innan redogörelsen upptas till slutlig behandling i plenum skall nämnden avge ett betänkande i ärendet. (2003/52)

Om nämndens handläggning av ärenden som gäller Europeiska unionen och av [landskapsstyrelsens] meddelanden finns bestämmelser i 5a kap. respektive 51 §. (2000/7)

33 §. Vad om utskott är stadgat i denna lagtingsordning skall i övrigt i tillämpliga delar gälla självstyrelsepolitiska nämnden.

Se 40-41 §§, jfr B 2, Arbetsordning (1972:19), 4 och 5 kap.

5 kap. Ärendenas beredning

34 §. (1992/29) När lagtinget sammankommer första gången efter nyval skall senast andra dagen efter dess öppnande för beredning av ärenden tillsättas ett lagutskott, ett finansutskott, ett näringsutskott, ett kulturutskott samt ett social- och miljöutskott, vart och ett bestående av fem medlemmar, ävensom ett justeringsutskott med tre medlemmar. Lagtinget skall vidare senast tredje dagen efter öppnandet tillsätta lagtingets stora utskott, i vilket skall inväljas tio medlemmar.

Lagtinget kan utöver vad i 1 mom. sägs vid behov tillsätta ytterligare utskott, antingen för återstoden av en valperiod eller tillfälligt för att bereda ett särskilt ärende. Till sådant utskott kan väljas högst fem medlemmar.

B 1 Lagtingsordning (1972:11)

I varje utskott tillsätts nödvändigt antal ersättare.

Mandatperioden för medlemmarna i lagtingets utskott är en valperiod, om inte lagtinget på förslag av talmanskonferensen beslutar att nyval av samtliga medlemmar i ett utskott skall förrättas. Justeringsutskottet får, om så erfordras, fortsätta sin verksamhet även efter valperiodens utgång för slutförande av på utskottet ankommande uppdrag.

Utskott kan, om ärendena det påkallar, sammankomma även under tid då lagtinget inte är samlat.

Ang. val av utskott, se B 2, Arbetsordning (1972:19), 7 kap.

35 §. På lagutskottet ankommer att bereda förslag om eller bifall till ändring eller upphävande av eller avvikelse från självstyrelselagen eller jordförvärvslagen för Åland, i 55 § 2 mom. nämnda ärenden, lagförslag rörande landskaps- och kommunalförvaltningen, polisväsendet, hyres- och legoavtal, vägtrafik och fordon samt övriga ärenden som inte remitterats till annat utskott. (2003/52)

På lagutskottet ankommer även att skilja mellan lagtinget och dess talman, då talmannen vägrat uppta väckt fråga eller framställa omröstningsförslag eller då lagtinget i något annat fall inte åtnöjts med talmannens förfarande. Utskottet granskar [landskapsstyrelsens] berättelse och framställer därav påkallade förslag, om lagtinget enligt 51 § 3 mom. beslutat hänskjuta ärendet till utskott. (1994/55)

36 §. (1992/29) På finansutskottet ankommer att bereda [landskapsstyrelsens] förslag till årsstat och tillägg till årsstaten, finansmotioner, förslag till framställning om extra anslag samt landskapets bokslut och landskapsrevisorernas berättelser. Utskottet kan även bereda lagstiftningsärenden med anknytning till dess arbetsområde.

36a §. (1978/23) Utöver vad som stadgats i 36 § ankommer det på finansutskottet att genom [landskapsstyrelsen] följa förhandlingarna om tjänstekollektivavtal för landskapets tjänsteinnehavare och till den del lagtingets godkännande är erforderligt godkänna avtalet. Utskottet kan underställa sitt beslut i ärendet lagtinget för fastställelse.

Tjänstekollektivavtal som skall godkännas av finansutskottet befordras till detsamma på [landskapsstyrelsens] försorg. Är utskottets medlemmar icke eniga i sitt beslut gäller den av de flesta omfattade åsikten såsom beslut. Faller rösterna lika, anses avtalet godkänt. I övriga ärenden som rör tjänstekollektivavtal avgör lotten vid lika röstetal. För fattande av beslut om underställande kräves, att beslutet omfattas av majoriteten av de avgivna rösterna. Sedan finansutskottet fattat beslut i ärende som rör tjänstekollektivavtal, skall beslutet omedelbart bringas till [landskapsstyrelsens] kännedom.

Medan förhandlingar om tjänstekollektivavtal pågår, får medlem av finansutskottet ej utan utskottets tillstånd yppa vad han eller hon erfarit vid ärendets behandling i utskottet.

Finansutskottet skall för varje år till lagtinget avgiva skriftlig redogörelse beträffande handläggningen av i denna paragraf avsedda ärenden.

Jfr C 52, Landskapslag (1978:22) om tjänstekollektivavtal.

36b §. Upphävd (1993/98).

37 §. (1992/29) På näringsutskottet ankommer att bereda lagförslag angående näringsverksamhet, gårdsbruk och beskattning samt övriga till utskottet remitterade ärenden.

38 §. (1992/29) På kulturutskottet ankommer att bereda lagförslag angående undervisning, kultur, idrott, ungdomsarbete, arkiv-, biblioteks- och museiväsendet, radio och television samt övriga till utskottet remitterade ärenden.

38a §. (1992/29) På social- och miljöutskottet ankommer att bereda lagförslag angående socialvård, hälso- och sjukvård, byggnads- och planväsendet, bostadsproduktion, natur- och miljövård och vattenskydd samt övriga till utskottet remitterade ärenden.

39 §. På justeringsutskottet ankommer att övervaka, att lagtingets expeditioner överensstämmer med dess beslut.

40 §. Utskott skall på kallelse av dess till åren äldsta medlem sammankomma senast dagen efter det utskottet tillsatts för att under dennes ordförandeskap inom sig välja ordförande och viceordförande. (1992/29)

Vid förfall för utskottsmedlem träder ersättare i dennes ställe. Utskott är beslutfört om minst fyra femtedelar, eller beträffande justeringsutskottet två tredjedelar, av dess medlemmar är närvarande. (1992/29)

Uteblir utskottsmedlem utan förfall eller särskilt tillstånd från utskotts sammanträde, anmäla utskottet härom till lagtinget, som kan döma honom eller henne förlustig arvode eller del därav såsom i 13 § säges, samt, därest det sker ofta, förklara honom eller henne ha förverkat sitt uppdrag som utskottsmedlem.

Medlem, som icke omfattat utskottets beslut, är berättigad att till utskottets betänkande foga skriftlig reservation, dock utan att betänkandet därigenom upphålles.

Rör ärende utskottsmedlem personligen får han eller hon inte delta i överläggningen och fattande av beslut. (1992/29)

Se B 2, Arbetsordningen (1972:19), 5 kap.

41 §. Utskott kan i ärende, som hänskjutits till dess behandling, inbegära utlåtande av annat utskott eller av självstyrelsepolitiska nämnden.

Utskott kan på eget initiativ avge utlåtande till finansutskottet om förslaget till ordinarie årsstat beträffande frågor som ankommer på utskottet. Utlåtandet skall avges inom tio dagar från det ärendet remitterades till finansutskottet. (1992/29)

[Landskapsstyrelsen] samt myndighet och tjänsteman som underlyder densamma skall på begäran utan dröjsmål förse ett utskott med handlingar samt skriftliga eller muntliga upplysningar som utskottet behöver för beredningen av ett ärende. [Landskapsstyrelsen] skall dessutom i angelägenheter som hör till ett utskotts ansvarsområde överlämna de utredningar och redogörelser som utskottet begär. (1992/29)

42 §. Talmannen, vicetalmännen samt utskottens ordförande bildar talmanskonferensen.

På talmanskonferensen ankommer att föreslå ändringar i lagtingets arbetsordning, att avge utlåtande

rörande sådan ändring däri, vartill ledamot tagit initiativ, att göra förslag om bestämmelser för val inom lagtinget, att i övrigt göra nödigbefunna förslag om lagtingsarbetets ordnande samt att uppgöra förslag till instruktion och avlöning för lagtingets tjänstemän.

Se B 2, Arbetsordningen (1972:19), 3 kap.

5a kap. Behandling av ärenden som gäller Europeiska unionen (2000/7)

42a §. (2000/7) [Landskapsstyrelsen] skall, då förslaget är av intresse för landskapet, informera lagtinget om sin syn på förslag till rättsakter, fördrag eller andra ärenden som bereds inom Europeiska unionens institutioner och som [landskapsstyrelsen] underrättats om enligt bestämmelserna i 9a kap. självstyrelselagen. I detta avseende sänder [landskapsstyrelsen] utan dröjsmål en skrivelse jämte förslaget till talmannen som vidarebefordrar ärendet till ett utskott eller till självstyrelsepolitiska nämnden för samråd med [landskapsstyrelsen]. Utskottet eller nämnden kan avstå från samråd om sådant på grund av ärendets natur bedöms som obehövt.

Samråd sker i det utskott som handlägger ärenden av ifrågakavande slag. Berör ärendet inte något av lagtingets utskott, berör det flera utskott eller är det av övergripande natur, äger samrådet rum i självstyrelsepolitiska nämnden. Utskottet eller nämnden kan vid behov avge ett yttrande till [landskapsstyrelsen] i ärendet.

[Landskapsstyrelsen] skall även i andra än i 1 mom. avsedda ärenden som gäller Europeiska unionen samråda med berörda utskott eller självstyrelsepolitiska nämnden på begäran av utskottet eller nämnden eller när [landskapsstyrelsen] finner det påkallat.

42b §. (2000/7) Medlemmarna i ett utskott eller i självstyrelsepolitiska nämnden som deltar i behandlingen av ärenden som gäller Europeiska unionen skall iaktta den sekretess som är påkallad av att rikslagsstiftningen gäller för sekretess och handlingars offentlighet i frågor som avses i 9a kap. självstyrelselagen.

I fråga om sekretess för andra än i 1 mom. avsedda ärenden gäller vad utskottet i varje enskilt fall efter att ha hört [landskapsstyrelsen] beslutar.

6 kap. Ärendenas behandling i plenum och i stora utskottet

43 §. Talmannen åligger att utfärda kallelse till plenum, att därvid föredraga ärendena och leda överläggningarna, att framställa proposition för beslutsfattande, att vidmakthålla ordning vid sammanträdena och jämväl i övrigt vaka däröver, att sådant, som strider mot lag, icke må komma under överläggning samt att avsluta plenum.

Talmannen får icke deltaga i överläggning i plenum men väl i omröstning och val. Han eller hon får ej heller i plenum föreslå något annat än det som erfordras enligt lagtingsordningen och arbetsordningen samt för verkställighet av lagtingets beslut.

Vid förfall för talmannen träder en av vicetalmännen i hans eller hennes ställe. (1992/29)

Har talmannen och båda vicetalmännen förfall, leds ordet vid plenum av stora utskottets ordförande. (1992/29)

44 §. Lagtingets förhandlingar skall äga rum på svenska språket. Förhandlingarna är offentliga, såframt ej lagtinget för visst fall annorlunda beslutar.

Se B 2, Arbetsordningen (1972:19), 48 §.

45 §. Vid plenum äger varje ledamot, med i 47 § nämnda undantag, rätt att erhålla ordet i den ordning, vari han eller hon anmält sig. Dock kan ledamot, på sätt i arbetsordningen närmare föreskrivs, ges ordet i annan ordning för att närmare redogöra för utskotts- betänkande eller motion eller för att i korthet besvara annans anförande. I arbetsordningen kan även föreskrivas att ledamot ges ordet i annan ordning vid behandlingen av särskilda ärenden. (1992/29)

Varje ledamot äger rätt att till protokollet fritt tala och yttra sig i alla frågor, som då handlägges, och om lagligheten av allt, som i lagtinget tilldrager sig.

Ej må någon tala, förrän ordet tilldelats honom eller henne, och icke heller utom protokollet.

Se B 2, Arbetsordningen (1972:19), 33 §.

46 §. (1989/20) Ledamot får inte vid utövandet av sitt uppdrag använda personligen förolämpande uttryck eller i övrigt i ord eller handling uppträda på sätt som strider mot god ordning. Sker det under pågående plenum och rättar den felande sig inte av talmannens erinran, äger talmannen fråntaga honom eller henne ordet och förvägra honom eller henne rätten att yttra sig för resten av sammanträdet.

Väcks förslag om att ledamot, som förgått sig på sätt som avses i 1 mom., skall av talmannen erhålla varning eller på viss tid, som inte får överstiga fjorton dagar, uteslutas från lagtingsarbetet, skall beslut om detta fattas av lagtinget vid något av de närmast följande sammanträdena.

47 §. (1988/3) Landshövdingen och [landskapsstyrelsens] medlemmar har rätt att övervara lagtingets plenum och delta i överläggningarna men inte i besluten. Landshövdingen och lantrådet skall ges ordet före andra anmälda talare när de önskar yttra sig. Ledamot av [landskapsstyrelsen] får ges ordet före annan anmäld talare.

Vid behandlingen i plenum av förslag som i 64a § avsedd lantrådkandidat förelägger har denne samma rätt att yttra sig som enligt 1 mom. tillkommer lantrådet.

48 §. Till [landskapsstyrelsen] riktat spörsmål i angelägenhet, som faller inom [landskapsstyrelsens] behörighet, kan framställas för behandling i lagtinget. Sådant spörsmål skall skriftligen avfattat och av bestämt innehåll samt undertecknat av minst fem ledamöter avlämnas till talmannen, vilken äger att överbringa detsamma till [landskapsstyrelsen] samt föredraga det till kännedom i lagtinget. Inom tio dagar efter mottagandet av spörsmålet skall [landskapsstyrelsen] avgiva skriftligt svar eller ock meddela att svar icke avgives. Sedan svaret avgivits eller meddelandet lämnats vare det lagtinget obetaget att efter överläggning fatta beslut om hemställan till [landskapsstyrelsen] i ärendet.

Ledamot har rätt att i lagtinget till [landskapsstyrelsen] eller medlem därav ställa enkel fråga i angelägenhet inom [landskapsstyrelsens] behörighet. Frågan, som skall vara kort, skall skriftligen tillstäl-

B 1 Lagtingsordning (1972:11)

las talmannen. Talmannen skall utan dröjsmål bringa frågan till vederbörandes kännedom. Lanträdet eller ledamot av [landskapsstyrelsen] skall, inom tio dagar efter mottagandet av frågan, eller om frågan mottas då lagtinget inte är samlat inom tio dagar från den dag lagtinget ånyo sammankom, avge ett kort svar i skriftlig eller muntlig form. Frågeställaren får med anledning av svaret omedelbart hålla högst två till frågan anslutna anföranden. Efter vardera anförandet har den som avgivit svaret rätt att yttra sig. I arbetsordningen kan ges närmare bestämmelser om den tid som får användas för svaret och övriga anföranden. Kan frågan inte besvaras skall [landskapsstyrelsen] meddela lagtinget om detta och om orsaken därtill. Med anledning av sådant meddelande är diskussion inte tillåten. (1992/29)

Utöver vad som sägs i 1 och 2 mom. har ledamöterna möjlighet att vid särskilda frågestunder till [landskapsstyrelsen] ställa frågor i angelägenheter inom [landskapsstyrelsens] behörighet. Talmanskonferensen beslutar om när det vid ett plenum hålls en frågestund. Talmannen beslutar om vem som erhåller ordet vid frågestunden. Vid frågestunden fattar lagtinget inte beslut. I arbetsordningen kan ges bestämmelser om tidsbegränsning av anförandena och om formerna för frågestundens genomförande. (2003/52)

Se B 2, Arbetsordningen (1972:19), 38 och 39 §§.

49 §. (1992/29) Talmanskonferensen kan besluta att debatt utan anknytning till särskilt ärende får äga rum vid lagtingets plenum. Talmanskonferensen utsätter tid för sådan debatt, som antingen skall avse viss angelägenhet eller skall anordnas som en allmänpolitisk debatt. I här avsett ärende fattar lagtinget inte beslut.

När talmanskonferensen fattar beslut om i 1 mom. avsedd debatt, kan den även besluta att anförande av ledamot eller medlem av [landskapsstyrelsen] inte får överstiga viss bestämd tid.

50 §. Rör ärende någon ledamot personligen, får han eller hon deltaga i överläggningen, men ej i fattande av beslut.

51 §. (1994/55) Innan till lagtinget överlämnade framställningar och motioner upptas till slutlig behandling i plenum skall de beredas i ett utskott som avger betänkande i ärendet.

Har [landskapsstyrelsen] överlämnat meddelande om en planerad framställning till lagtinget eller angående de riktlinjer, som [landskapsstyrelsen] avser att följa i förvaltningen, kan lagtinget, om ärendet provas vara av synnerlig vikt, hänskjuta det till utskott eller till självstyrelsepolitiska nämnden. Över utskottsbetänkande med anledning av meddelande, som gäller lagstiftningsärende, kan lagtinget på det sätt 54 § 2 mom. anger remittera ärendet även till stora utskottet för yttrande. I sådant fall skall ärendet undergå endast två behandlingar och avgöras vid den andra av dessa. (2000/7)

[Landskapsstyrelsens] berättelse över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd hänskjuts till utskott om lagtinget så beslutar.

Beslutar lagtinget att i 2 mom. avsett meddelande eller den i 3 mom. avsedda berättelsen inte skall

hänskjutas till utskott eller till självstyrelsepolitiska nämnden, antecknas ärendet till kännedom. (2000/7)

52 §. (1992/29) Då i 51 § nämnt ärende föredras första gången skall det bordläggas till något av lagtingets närmast följande plena om en ledamot begär det. Vid följande plenum kan ärendet inte längre bordläggas, om inte lagtinget beslutar om ytterligare en bordläggning.

Se B 2, Arbetsordningen (1972:19), 37 §.

53 §. Utskottsbetänkande skall bordläggas, då det första gången föredrages. Vid nästa föredragning skall det, oberoende av om överläggning ägt rum eller icke, ånyo bordläggas, om minst två ledamöter begär det. Då ärendet tredje gången föredrages, skall det ytterligare en gång bordläggas, om lagtinget så beslutar.

Lagtinget kan besluta att inhämta nytt betänkande av samma utskott eller utåtående av annat utskott eller av självstyrelsepolitiska nämnden.

54 §. Gäller betänkande av specialutskott antagande eller förkastande av lagförslag, skall ärendet genomgå tre behandlingar i lagtingets plenum. (1992/29)

Vid första behandlingen föredras specialutskottets betänkande, varvid ledamöterna ges tillfälle att yttra sig i ärendet. Sedan diskussionen förklarats avslutad kan lagtinget, utan att annat beslut fattas, remittera ärendet till stora utskottet. Ärende skall alltid remitteras till stora utskottet om minst åtta ledamöter omfattar förslag härom. (1992/29)

Vid andra behandlingen föredras antingen specialutskottets betänkande en andra gång eller stora utskottets betänkande, om sådant betänkande avgivits. Lagtinget prövar härvid lagförslaget och fattar beslut om varje särskild punkt däri. Förslag om förkastande av hela lagförslaget får inte framläggas vid andra behandlingen. Godkänns utskottets förslag oförändrat, förklaras andra behandlingen avslutad. Har däremot sakliga ändringar företagits i lagförslaget remitteras det, i den lydelse det fått genom lagtingets beslut, till stora utskottet för fortsatt behandling, varvid utskottet kan förorda förslaget med eller utan ändringar eller föreslå att det förkastas. Har stora utskottet föreslagit ändringar, skall lagtinget beträffande varje särskild punkt besluta om att godkänna dem eller vidbli sitt tidigare beslut, varefter andra behandlingen förklaras avslutad. (1992/29)

Innehåller specialutskottets eller stora utskottets betänkande avböjande av lagförslaget, kan lagtinget besluta att till grund för andra behandlingen lägga annat förslag, som tidigare legat till grund för behandlingen. I sådant fall förfars på sätt i 3 mom. är stadgat. (1992/29)

Vid tredje behandlingen föredrages ärendet till slutligt avgörande, varvid lagtinget kan antingen oförändrat antaga lagförslaget sådant det vid andra behandlingen godkänts eller förkasta detsamma. Tredje behandlingen äger rum tidigast andra dagen räknat från den dag då andra behandlingen avslutats.

Se B 2, Arbetsordningen (1972:19), 40-45 §§.

55 §. (2003/52) Lagtingets beslut angående ändring eller upphävande av eller avvikelser från stadgandena i självstyrelselagen för Åland av den 16 augusti 1991 och i jordförvärvslagen för Åland av den 3 januari

1975 skall vid ärendets tredje behandling omfattas av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

I landskapslag, som berör självstyrelsens konstitution, kan bestämmas att ändring och upphävande av samt avvikelse från lagen skall ske i den ordning som stadgas i 1 mom. Landskapslag, där sådan bestämmelse införs, skall stiftas i sagda ordning.

56 §. Upphävd (1992/29).

57 §. Av ledamot under ärendes behandling framställt förslag, som icke har direkt sakligt sammanhang med ärendet, får icke upptagas till behandling.

Föreslår ledamot att nytt anslag, som inte upptagits i [landskapsstyrelsens] framställning, eller annat beslut skall införas i årsstaten, beaktas sådant förslag endast om det väckts genom en finansmotion. (1992/29)

58 §. (1992/29) Har lagtinget inte oförändrat godkänt finansutskottets betänkande över förslag till årsstat eller tillägg till årsstat, remitteras ärendet på nytt till finansutskottet, som i betänkande skall avge utlåtande över de av lagtinget beslutade ändringarna.

Har finansutskottet omfattat lagtingets beslut, blir detta lagtingets slutliga beslut i ärendet. Föreslår finansutskottet ändringar, besluter lagtinget angående varje särskild punkt att antingen omfatta dem eller vidbli sitt tidigare beslut.

58a §. (1978/23) Då finansutskottet underställt sitt beslut i ärende rörande kollektivavtal lagtinget för fastställelse, bör lagtinget, sedan diskussion i ärendet ägt rum, fastställa beslutet eller lämna det utan fastställelse.

59 §. I ärende, där överläggning ägt rum, får beslut icke fattas, förrän lagtinget efter talmannens hemställan förklarar överläggningen avslutad.

60 §. (1992/29) Sedan överläggningen förklarats avslutad redogör talmannen för de förslag som har framförts. Redogörelsen skall godkännas av lagtinget. Talmannen framlägger härefter förslag till omröstningsproposition så avfattad att den kan besvaras med "ja" eller "nej". Föreligger flera än två förslag till beslut vilka kan ställas mot varandra, ställs ett av dem som motförslag till ett annat tills omröstning skett om alla förslag. Omröstningspropositionen skall godkännas av lagtinget.

Faller rösterna lika vid omröstning, avgör talmannens röst utom vid val, då lotten avgör. Annan diskussion än om talmannens redogörelse och omröstningspropositionen är inte tillåten. Omröstning får inte heller verkställas om huruvida omröstning skall ske.

Utän hinder av vad i 2 mom. är sagt krävs för godkännande av förslag som framläggs enligt bestämmelserna i 64a - 64c §§ att förslaget erhåller mer än hälften av de avgivna rösterna. För godkännande av i 64d § avsett yrkande om misstroende krävs minst 16 röster. I detta moment avsedda beslut skall fattas genom öppen omröstning. (2003/52)

Se B 2, Arbetsordningen (1972:19), 43-45 §§.

61 §. Den, som icke instämt i fattat beslut, äger rätt att till protokollet anmäla sin sijnaktiga mening. Dock kan sådan anmälan icke föranleda vidare överläggning.

62 §. Talmannen får vägra att till handläggning upptaga väckt fråga eller att framställa omröstningsförslag, om han eller hon finner det strida mot lag eller beslut, som av lagtinget redan fattats. För sådan vägran bör talmannen anföra skäl.

Nöjes lagtinget icke med talmannens åtgärd, hänskjutes ärendet till lagutskottet, vilket utan dröjsmål bör inkomma med motiverat avgörande, huruvida sakens upptagande eller omröstningsförslags framställande strider mot lag eller mot av lagtinget förut fattat beslut.

63 §. Beslut får ej vid justering sakligt ändras.

64 §. Ledamot, som ej varit tillstades, då beslut i något ärende fattats, äger rätt att därefter till protokollet anmäla, att han eller hon icke deltagit i beslutet, men får ej framställa någon anmärkning mot detsamma.

64 kap. Tillsättande av [landskapsstyrelse]; misstroendeyrkande (1988/3)

64a §. (1988/3) När [landskapsstyrelse] skall tillsättas, utser lagtinget lantråds kandidat på förslag av talmannen. Förslaget skall utan dröjsmål föreläggas lagtinget.

Lantråds kandidatens uppgift är att leda förhandlingar, med de grupper av lagtingsledamöter som är representerade i lagtinget, om tillsättande av en [landskapsstyrelse] som åtnjuter lagtingets förtroende. (1995/75)

3 mom. upphävt (1995/75).

Har lantråds kandidaten och de i förhandlingarna deltagande grupperna av ledamöter enats om ett förslag till [landskapsstyrelse] omfattande personsammansättningen, innehavaren av vicelantrådsposten, medlemmarnas ansvarsområden samt ett handlingsprogram, skall det av lantråds kandidaten föreläggas lagtinget för omröstning. Före omröstningen sker överläggning i ärendet. (1995/75)

I förslag som avses i 4 mom. skall ingå överenskommet antal företrädare för den grupp eller de grupper som medverkar i [landskapsstyrelsen]. (2003/52)

64b §. (1988/3) Förkastar lagtinget lantråds kandidatens enligt 64a § 4 mom. framlagda förslag, skall, om inte lagtinget efter förkastandet gett lantråds kandidaten i uppdrag att framlägga nytt förslag, på nytt iakttagas det i 64a § stadgade förfarandet.

Förmår lantråds kandidaten inte framlägga något förslag, skall han eller hon meddela talmannen detta. Talmannen skall då på nytt förelägga lagtinget förslag till lantråds kandidat. Detsamma gäller om förslag till [landskapsstyrelse] inte har överlämnats till lagtinget inom 21 dagar, räknat från den dag lantråds kandidaten utsågs. (2003/52)

3 mom. upphävt (2003/52).

4 mom. upphävt (2003/52).

64c §. Har en ledamot i [landskapsstyrelsen] avlidit eller enligt bestämmelserna i landskapslagen (1971:42) om Ålands [landskapsstyrelse] befriats från sitt uppdrag, skall fyllnadsväl förrättas. Härvid föreslår lanträdet en ny ledamot med iakttagande av att mandatfördelningen om möjligt förblir oförändrad. (2003/52)

B 2 Arbetsordning (1972:19)

Förkastas lantrådets förslag, skall ny [landskapsstyrelse] tillsättas. Detsamma gäller om lantrådet avlidit, på egen begäran befriats från uppdraget eller blivit varaktigt förhindrad att handha det.

64d §. (2003/52) Yrkande om att lagtinget skall förklara, att [landskapsstyrelsens] medlemmar eller någon av dem saknar lagtingets förtroende, skall göras skriftligen av minst fem ledamöter. Ärendet får inte upptas till behandling förrän den eller de som yrkandet avser beretts tillfälle att, inom tre dagar efter den dag då yrkandet delgavs dem, avge förklaring inför lagtinget. Beslut i ärendet får fattas tidigast på fjärde dagen därefter.

Har lagtinget förklarat att [landskapsstyrelsen] eller en medlem därav saknar lagtingets förtroende, skall ny [landskapsstyrelse] tillsättas.

7 kap. Meddelande av lagtingets beslut

65 §. Lagtingets beslut angående svar på presidentens framställningar och meddelanden tillställs republikens president av lagtingets talman. Talmannen tillställer justitieministeriet och Ålandsdelegationen lagtingets beslut om antagande av landskapslag. I detta moment avsedda beslut översänds samtidigt till landshövdingens kännedom. (2003/52)

Av lagtinget godkända initiativ, avsedda att föreläggas riksdagen, översändes till regeringen.

Har lagtinget antagit förslag till framställning om beviljande av extra anslag, tillställs beslutet Ålandsdelegationen. (2003/52)

66 §. I 65 § omförmälda beslut samt övriga lagtingets beslut, vilkas verkställande ankommer på [landskapsstyrelsen], skall meddelas [landskapsstyrelsen] genom skrivelse från lagtinget.

67 §. I 65 § omförmälda handlingar samt alla utgående skrivelser uppsättes och expedieras av lagtingets kansli under uppsikt av lagtingets justeringsutskott.

Beslut får icke expedieras från lagtinget, förrän det blivit godkänt av justeringsutskottet.

Lagtingets beslut underskrives av talmannen och vicetalmännen, medan övriga utgående expeditioner underskrives av talmannen och sekreteraren.

8 kap. Särskilda stadganden

68 §. Presidentens framställningar och meddelanden skall såväl i plenum som i utskott företagas till behandling framom andra ärenden.

69 §. Infaller annan än i 18 § 1 mom. stadgad dag på lördag eller helgdag, gäller första vardag därefter såsom utsatt dag.

70 §. (1992/29) Lagtingets protokoll förs under talmannens tillsyn av sekreteraren. Vid början av varje valperiod utser lagtinget tre justeringsmän jämte nödigt antal ersättare att justera protokollet.

71 §. (1992/29) Lagtingets kansli står under kanslikommissionens uppsikt. Till kanslikommissionen hör talmannen och vicetalmännen samt två för lagtingets valperiod valda ledamöter.

Se B 2, Arbetsordningen (1972:19), 2 kap.

72 §. (1988/3) Val inom lagtinget sker med iakttagande av proportionellt valsätt när två eller flera personer skall väljas samtidigt, om inte annat följer av bestämmelserna i 6a kap.

Se B 2, Arbetsordningen (1972:19), 7 kap.

73 §. Upphävd (1993/113).

74 §. Denna lagtingsordning träder i kraft den 1 mars 1972. Därigenom upphäves landstingsordningen av den 14 mars 1951 jämte senare tillkomna ändringar, dock sålunda, att mandattiden för den talman och de vicetalmän, vilka landstinget valt i stöd av stadgandena i denna, utgår den 31 oktober 1972. Detsamma gäller även mandattiden för de utskott och övriga landstingsorgan, vilka landstinget i stöd därav tillsatt, dock så att mandattiden för kulturutskottet utgår den 29 februari 1972.

Val av självstyrelsepolitisk nämnd och av i denna lagtingsordning förutsatt kulturutskott förrättas första gången i stöd av denna lagtingsordning, då landstinget sammankommer den 1 mars 1972.

Stadgandena i denna lagtingsordning äger jämväl tillämpning på lantråd och ledamöter i [landskapsstyrelsen], vilka tillsatts före denna lagtingsordnings ikraftträdande, dock så att mandatperioden för ledamöterna räknas från och med den 1 januari 1972.

Denna lagtingsordning kan inte ändras eller upphävas, inte heller får avvikelser därifrån göras på annat sätt än i 55 § är stadgat. (2003/52)

Ikraftträdelsebestämmelse (2008/79):

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2008.

Fyllnadsval till nämnden förrättas sedan lagen trätt i kraft om lagtinget på förslag av presidiet beslutar att antalet ledamöter i nämnden ska utökas i enlighet med 30 § 1 mom.

B 2 Arbetsordning (1972:19) för Ålands lagting (2000/16)**1 kap. Konstituerande åtgärder**

1 §. Lagtingets arbetsår vidtager den 1 november och avslutas på tid som lagtinget beslutar.

Då lagtinget efter nyval första gången sammanträder tar ledamöterna plats i penisalen enligt alfabetisk ordning. Denna ordning iakttages intill dess lagtinget på framställning av presidiet annorlunda beslutar. In kallad ersättare intar den avgångnes plats i penisalen. (1980/31)

2 §. Sedan lagtinget sammanträtt till arbetsårets första plenum skall den ledamot som längst innehaft uppdrag som ledamot av lagtinget (ålderstalmannen) inta talmannens plats och med biträde av lagtingets sekreterare föranstalta namnupprop över de ledamöter, vilka har företett godkänd fullmakt. (1992/52)

Härefter sker val av talman samt en första och en andra vicetalmän enligt 55 §. Talmännen väljes i förenämnd ordning.

Talmannen och vicetalmännen bildar lagtingets presidium.

2 kap. Kanslikommission och kansli

3 §. (1992/52) När lagtinget sammankommer första gången efter nyval skall andra dagen efter dess öppnande utses de i 71 § lagtingsordningen nämnda två medlemmarna av kanslikommissionen på sätt i 7 kap. stadgas.

4 §. I kanslikommissionen föres ordet av talmannen och vid förfall för honom eller henne av vicedalman.

Kanslikommissionen är beslutför, då fyra medlemmar är närvarande. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst. Dock kan kanslikommissionen handlägga och avgöra ärende, då tre medlemmar är tillstädes, därest de är ense om beslutet.

5 §. Kanslikommissionen åligger:

1) att övervaka lagtingets ekonomiska förvaltning, uppgöra förslag till årsstat för lagtinget samt att besluta om betalning av lagtingets utgifter på sätt som närmare bestäms i räkenskapsstadga för lagtinget; (1988/33)

2) att anslå tjänsterna vid lagtingets kansli lediga att sökas och att med undantag av sekreterartjänsten besätta dem ävensom att antaga erforderliga vaktmästare och annan personal;

3) att övervaka tjänstemännens vid lagtingets kansli och den övriga personalens verksamhet och vidtaga härav eventuellt påkallade åtgärder; samt

4) att ge tillstånd till utsändning i radio och television av lagtingets förhandlingar.

Kanslikommissionen för förteckning över de lagtingsmän vilka överenskommit om att samverka som grupp i lagtinget. (1988/33)

6 §. Vid lagtingets kansli finns tjänster som lagtingsdirektör, biträdande lagtingsdirektör, kanslisekreterare, utskottssekreterare och vaktmästare. Därtill kan anställas tillfälliga tjänstemän och personal i arbetsavtalsförhållande. (2006/65)

Lagtingets ekonomiska förvaltning handhas av landskapsregeringens finansavdelning varvid dock bör iakttagas vad i 5 § föreskrivits om kanslikommissionens åligganden.

Yppas behov av flera tjänstemän, bör kanslikommissionen framställa förslag härom hos lagtinget.

Kanslikommissionen kan i instruktioner inta närmare bestämmelser om kompetenskrav och arbetsuppgifter för tjänsterna och funktionerna vid lagtingets kansli. (2006/65)

Ursprungliga 2 mom. upphävt (1992/52).

7 §. (2006/65) Lagtingsdirektören, som är lagtingets sekreterare, utses av lagtinget sedan kanslikommissionen lediganslagit tjänsten och avgett utlåtande om de sökande. Finns flera än en sökande till tjänsten, besätts den med iakttagande av vad i 55 § stadgas om val.

År tjänsten som lagtingsdirektör ledig eller innehavaren förhindrad att sköta sina uppgifter, sköts dennes åligganden av biträdande lagtingsdirektören. År också denne förhindrad, kallar talmannen en annan lämplig person att sköta uppgifterna under den erforderliga tiden.

8 §. Sekreteraren är chef för lagtingets kansli. Sekreteraren åligger vidare att vara sekreterare för talmanskonferensen och kanslikommissionen samt i de organ inom lagtinget som bestäms i instruktion eller genom beslut av kanslikommissionen. (1992/52)

Talmanskonferensens och kanslikommissionens beslut delges på sekreterarens försorg dem som besluten avser.

3 kap. Talmanskonferensen

9 §. På talmanskonferensen ankommer, utöver vad i 42 § lagtingsordningen är stadgat:

1) att väcka förslag om tillsättande av i 34 § 2 mom. lagtingsordningen nämnda utskott;

2) (1980/31) att uppgöra förslag angående de arvoden och övriga ersättningar som enligt 12 § lagtingsordningen tillkommer ledamot samt talmannens arvode och den ersättning för representationskostnader som bör anses tillkomma honom eller henne;

3) (2006/65) att föreslå huruvida i 51 § 2 mom. lagtingsordningen avsett meddelande och den i 51 § 3 mom. lagtingsordningen avsedda berättelsen skall hänskjutas till utskott;

4) att göra de övriga framställningar, vilka enligt lagtingsordningen eller denna arbetsordning uppdragits åt talmanskonferensen.

Vid lika röstetal inom talmanskonferensen avgör talmannens röst.

10 §. Utskottsordförande skall, då talmannen finner detta påkallat, lämna talmanskonferensen redogörelse över i vilket skede de till utskottet remitterade ärendenas handläggning befinner sig.

4 kap. Självstyrelsepolitiska nämnden

11 §. (2000/16) I början av valperioden beslutar lagtinget på förslag av presidiet om det antal ledamöter och ersättare som enligt bestämmelserna i 30 § 1 mom. lagtingsordningen skall väljas i självstyrelsepolitiska nämnden.

12 §. Vid självstyrelsepolitiska nämndens sammanträden föres kortfattat protokoll, upptagande i nämnden framställda yrkanden, omröstningsförslag och nämndens beslut.

Självstyrelsepolitiska nämndens förslag och utlåtanden undertecknas på nämndens vägnar av ordföranden och kontrasteras av sekreteraren.

13 §. Förslag eller utlåtande från självstyrelsepolitiska nämnden till lagtinget eller landskapsregeringen justeras vid sammanträde med de ledamöter, som deltagit i ärendets avgörande behandling.

14 §. Ledamot av självstyrelsepolitiska nämnden har rätt att till förslag eller utlåtande foga skriftlig reservation. Reservation bör anmälas genast då nämnden fattat sitt beslut och framläggas senast vid justeringstillfället.

15 §. (2000/16) Nämnden skall till lagtinget eller landskapsregeringen avge yttrande över den redogörelse som avses i 32 § lagtingsordningen eller endast anteckna redogörelsen till protokollet.

B 2 Arbetsordning (1972:19)

Med anledning av samråd enligt 5a kap. lagtingsordningen i ett ärende som gäller Europeiska unionen uppgör nämnden ett kortfattat protokoll såvida nämnden inte beslutar att ett särskilt yttrande skall ges till landskapsregeringen.

16 §. Blir självstyrelsepolitiska nämndens förslag till uttalande eller åtgärd icke oförändrat godkänt av lagtinget skall ärendet överlämnas till förnyad behandling i nämnden, varefter det upptages till slutligt avgörande i plenum.

5 kap. Utskott och justeringsmän

17 §. Upphävd (1992/52).

18 §. Den som förut blivit vald till ledamot i tvenne utskott, är berättigad att avsäga sig ledamotskap i ytterligare utskott. På lagtinget ankommer att pröva, om utskottsledamot på grund av annat uppgivet hinder kan befrias från sådant uppdrag eller från annat uppdrag, vartill han eller hon utsetts genom val av lagtinget.

19 §. Varje utskott väljer vid sitt första sammanträde ordförande och viceordförande. Val i utskott verkställs med slutna sedlar, om icke utskottets samtliga ledamöter enats om annat välsätt. Eljest skall omröstning ske öppet genom namnupprop eller på annat sätt, som utskottet finner för gott. Faller härvid rösterna lika, avgör ordförandens röst.

Om utgången av ordförande- och viceordförande valet bör meddelas till talmannen.

Ordföranden eller, vid förfall för denne, viceordföranden sammankallar utskottet till sammanträde. Sammanträde skall sammankallas också då minst tre av utskottets medlemmar begär detta. (1992/52)

19a §. (1992/52) Har såväl ordföranden som viceordföranden förhinder och kräver till utskottet remitterade ärenden likväl brådskande behandling, eller föreligger jäv för både ordföranden och viceordföranden, väljer utskottet under ledning av dess äldsta medlem en tillfällig ordförande för att leda sammanträdet under behandlingen av ifrågakvarande ärenden.

20 §. (1992/52) Utskottens sekreterare utses av talmanskonferensen efter hörande av berörda utskott.

21 §. Sammanträde med utskott äger rum inom stängda dörrar. Ersättare kan närvara vid sammanträde, även om utskottet eljest är fulltaligt. Sådan ersättare får ej deltaga i ärendes behandling.

Utskott kan besluta att ett sammanträde helt eller delvis skall vara offentligt till den del sammanträdet avser att inhämta upplysningar i ärende eller angelägenhet som utskottet handlägger. (1992/52)

Utskott kan ge tillkallad sakkunnig rätt att deltaga i utskottets överläggningar men icke i beslut.

Ursprungliga 2 mom. blivit 3 mom. genom (1992/52).

22 §. (1992/52) Utskott skall i allmänhet uppta de ärenden som remitterats till utskott i följande ordning:

- 1) framställningar från republikens president,
- 2) landskapsregeringens skrivelser med förslag till samråd i ärenden som gäller Europeiska unionen,
- 3) utlåtanden till andra utskott över framställningar,

4) landskapsregeringens framställningar,

5) berättelser samt utlåtanden till andra utskott över berättelser och meddelanden,

6) meddelanden när sådana hänskjutits till utskott,

7) lagmotioner,

8) utlåtanden till andra utskott över motioner och

9) hemställningsmotioner. (2000/16)

Om skäl därtill föreligger kan utskottet, med beaktande även av 23 § 2 mom., behandla ärenden i annan än i 1 mom. angiven ordning.

23 §. (1992/52) Betänkande eller utlåtande i ärende, som behandlas av utskott, skall uppsättas kortfattat. Betänkandet eller utlåtandet bör avslutas med klämmor, innehållande utskottets förslag.

Framställningar och motioner som berör samma sak kan av utskott handläggas i ett sammanhang, varvid gemensamt betänkande avges om dem. Lagmotion som väckts senast den fjärde dagen efter det en framställning i samma ärende antecknats till kännedom i lagtinget skall alltid handläggas samtidigt med framställningen.

I betänkande eller utlåtande antecknas som deltagande i ärendets handläggning de ledamöter, vilka tagit del i ärendets avgörande behandling. Har utskottsledamot endast delvis deltagit i den avgörande behandlingen, skall detta anges i betänkandet.

Har utskott utsett annan ledamot än ordföranden att vid plenum redogöra för ärendet, skall även detta anges i betänkandet eller utlåtandet.

Med anledning av samråd enligt 5a kap. lagtingsordningen i ett ärende som gäller Europeiska unionen uppgör utskottet ett kortfattat protokoll såvida utskottet inte beslutar att ett särskilt yttrande skall ges till landskapsregeringen. I fråga om sådant yttrande gäller i tillämpliga delar vad ovan sägs om utlåtande. (2000/16)

24 §. Utskottsbetänkande justeras antingen vid sammanträde med utskottet eller av justeringsmän, som utskottet utsett därtill.

Utskottsledamot har rätt att till betänkandet foga skriftlig, av utskottet granskad och godkänd reservation, varvid dock utskottets granskning endast får utsträcka sig till reservationens formella behörighet. Reservation bör anmälas, då utskottet fattat sitt beslut, och föreläggas utskottet till granskning senast vid justeringstillfället.

Reservation skall motsvara den ståndpunkt utskottsledamoten intog då utskottet fattade sitt beslut och bör om möjligt avslutas med kläm om inte reservation endast uttrycker en avvikande åsikt. (1992/52)

Vad i denna paragraf sägs om reservation gäller även då utskott avger utlåtande till annat utskott eller yttrande till landskapsregeringen i ett ärende som gäller Europeiska unionen. (2000/16)

25 §. Betänkande, utlåtande och expedition från utskott undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av sekreteraren.

26 §. Lagtingets protokoll justeras av de i 70 § lagtingsordningen nämnda justeringsmännen under ledning av talmannen.

27 §. När lagtinget sammankommer första gången efter nyval utses justeringsmännen andra dagen efter lagtingets öppnande. (1992/52)

Justeringsmännen skall fortsätta med sin verksamhet, till dess de uppdrag lagtinget anförtrott dem blivit slutförda.

6 kap. Plenum

28 §. Tillkännagivande om tiden för plenum delges ledamöterna under näst föregående plenum.

29 §. Till varje plenum skall upprättas föredragningslista, som upptager föreliggande ärenden.

Ärendena upptas på listan i den ordning varom talmanskonferensen gett närmare direktiv. (1992/52)

Föredragningslista skall före plenum anslås på lagtingets anslagstavlor och utdelas till lagtingsmännen.

30 §. Plenum börjar med namnupprop.

Ledamot, som infinner sig till plenum efter namnuppropet, skall anmäla sig för sekreteraren.

Är ledamot förhindrad att närvara vid plenum bör han eller hon, med angivande av orsaken till frånvaron, hos talmannen eller sekreteraren skriftligen anhålla om ledighet från lagtingsarbetet. (1992/52)

31 §. Talmannen anmäler om inkomna framställningar, motioner och övriga ärenden som skall behandlas vid plenum. Om möjligt anges samtidigt dagen då ärendet föredras för behandling. (1988/33)

2 mom. upphävt (1992/52).

32 §. Upphävd (1992/52).

33 §. (1992/52) Sedan ett ärende föredragits för behandling är ledamot berättigad att anhålla om ordet genom handuppräckning eller på annat iakttagbart sätt.

Då ordet ges, skall utöver vad i 45 § 1 mom. lagtingsordningen är stadgat, iakttagas följande:

Anhåller flera samtidigt om ordet, bestämmer talmannen i vilken ordning envar av dem skall erhålla detsamma. Utskottsordförande eller annan enligt 23 § 4 mom. utsedd företrädare för utskott har dock rätt att framom andra ledamöter erhålla ordet då utskottsbetänkande första gången behandlas. Då motion föredras för remiss kan motionens första undertecknare ges ordet framom annan anmäld talare.

Talmanskonferensen har rätt att besluta att ordet med förtur kan ges till en företrädare för envar av de i 5 § 2 mom. avsedda grupperna enligt deras storleksordning vid behandlingen av visst ärende. Samma förfarande får tillämpas vid behandlingen av landskapsregeringens svar med anledning av ett spörsmål, dock så att ordet först ges åt spörsmålets första undertecknare sedan landskapsregeringen avgett sitt svar.

Om ledamot eller ledamot av landskapsregeringen under annans anförande eller omedelbart efter dess slut begär ordet för replik, kan talmannen enligt prövning ge denne ordet före tidigare anmälda talare. Replik får räcka högst två minuter och innehålla endast förklaringar och rättelser med anledning av det andra anförandet eller bemötande av däri gjort påstående. Varje talare får högst två repliker på samma huvudanförande. I övrigt kan replik i anledning av replik inte beviljas annan än den som hållit huvudanförandet.

Ledamot av landskapsregeringen kan av talmannen ges ordet framom andra talare för att besvara av ledamot framställd fråga.

34 §. (1992/52) Den som ytrar sig skall tala stående från talarstolen. Den som gör endast ett kortfattat uttalande kan dock göra det från sin plats om inte talmannen av särskilda skäl medger att anförande oberoende av dess längd får framföras från platsen. Talmannen kan även uppmana talare att oberoende av andragandets längd framföra detta från talarstolen.

35 §. Varje talare bör noga hålla sig till den sak, som behandlas. Avviker han eller hon därifrån, skall talmannen uppmana honom eller henne att hålla sig till saken. Åtlyder talaren icke uppmaningen, kan talmannen fråntaga honom eller henne ordet.

36 §. Störande yttringar av bifall eller ogillande är icke tillåtna vid lagtingets plenum.

37 §. (1983/47) Om bordläggning i andra fall än 52 och 53 §§ lagtingsordningen och denna arbetsordning stadgar, besluter lagtinget.

Har ändringsförslag aviserats enligt 40 § 1 mom. skall ärendet utöver bestämmelserna om bordläggning i 53 § lagtingsordningen och utan hinder av bestämmelserna i denna arbetsordning bordläggas en gång, om minst två ledamöter begär det.

Vid begäran om bordläggning skall ledamot samtidigt framlägga förslag om dag för ärendets fortsatta handläggning, varom lagtinget besluter. Har förslag om bordläggningstiden inte vunnit understöd och bordläggning är bestämd, anger talmannen dag för plenum vid vilket ärendet ånyo föredras.

Innan ett ärende bordläggs skall samtliga ledamöter som under ärendets behandling begär ordet beredas tillfälle att yttra sig. (1992/52)

38 §. (1992/52) Svar på i 48 § 1 mom. lagtingsordningen avsett spörsmål eller meddelande att svar på spörsmål inte avges, skall utdelas på ledamöternas bord.

Då svaret eller meddelandet om att svar inte avges första gången föredras skall det bordläggas till plenum som hålls tidigast påföljande dag.

Vid sålunda utsatt plenum bereds lagtingsmännen tillfälle att vid överläggning uttala sig om ärendet i dess helhet. Under överläggningen bordläggs ärendet första gången om minst två lagtingsmän begär det och därefter en gång om lagtinget så beslutar.

Förslag om hemställan till landskapsregeringen skall framföras senast under överläggningen i ärendet och därvid skriftligen överlämnas till talmannen samt om möjligt under överläggningen men senast före den avgörande behandlingen utdelas till de övriga ledamöterna.

Framförs förslag om hemställan skall, sedan överläggningen förklarats avslutad, ärendet bordläggas till en avgörande behandling som hålls vid plenum tidigast påföljande dag. Om inte, antecknas svaret till kännedom och ärendet förklarar slutbehandlat.

39 §. (1988/33) I 48 § 2 mom. lagtingsordningen avsedd enkel fråga skall uppläsa av ledamot vid det plenum då frågan besvaras. Härefter avger lantrådet eller ledamot av landskapsregeringen svar på frågan. Frågeställarens yttranden samt tilläggsyttranden av den som avger svaret får inte överstiga tre minuter. (1992/52)

B 2 Arbetsordning (1972:19)

Talmannen skall senast vid plenum föregående dag meddela att svar på enkel fråga kommer att avges.

39a §. (2005/6) En frågestund som avses i 48 § 3 mom. lagtingsordningen hålls enligt talmanskonferensens beslut vid ett särskilt plenum under tider då lagtinget sammanträder. Meddelande om frågestunden och om vilka medlemmar av landskapsregeringen som kommer att vara närvarande vid den lämnas minst två dagar på förhand. En lagtingsledamot som önskar ställa en fråga vid frågestunden skall anmäla sig till lagtingets kansli senast en timme före pleniarbetet inleds den dag då frågestunden hålls.

Vid frågestunden avgör talmannen vem som ges ordet för att ställa en fråga. Frågan riktas till en av de närvarande medlemmarna av landskapsregeringen. Sedan frågan besvarats får frågeställaren yttra sig högst två gånger. Den medlem av landskapsregeringen som besvarat frågan har rätt att yttra sig efter varje sådant anförande. Talmannen kan dock avbryta diskussionen när han eller hon anser frågan tillräckligt belyst.

Den inledande frågan får tillsammans med en kort motivering räcka högst en minut. För svaret på frågan får användas högst två minuter medan alla övriga yttranden under frågestunden får räcka högst en minut.

Vid en frågestund hålls inte ett sådant namnupprop som avses i 30 § 1 mom. Inte heller tillämpas replikrätt enligt 33 § 4 mom.

Talmannen har rätt att förklara frågestunden avslutad även om alla anmälda frågeställare inte beretts tillfälle att yttra sig.

39b §. (1992/52) Har talmanskonferensen beslutat att i 49 § lagtingsordningen avsedd debatt utan anknytning till särskilt ärende skall äga rum, skall talmannen vid plenum senast fjärde dagen före debatten meddela om tidpunkten för densamma samt om den avser viss angiven angelägenhet eller anordnas som en allmänpolitisk debatt.

Talmanskonferensen kan samtidigt besluta att anförande i sådan debatt inte får överstiga tio minuter, dock så att inledande anföranden av lantrådet eller annan medlem av landskapsregeringen samt av företrädare för de i 5 § 2 mom. avsedda grupperna inte får överstiga tjugo minuter.

40 §. (1983/47) Före detaljbehandlingen av ärende skall ledamöterna beredas tillfälle att i allmän diskussion uttala sig om ärendet i dess helhet. Avser ledamot att i detaljbehandlingen framlägga förslag till ändringar i det förslag som ligger till grund för behandlingen skall förslaget framföras (aviseras) och motiveras under den allmänna diskussionen. Om ett ändringsförslag, vars lydelse inte framgår av handlingarna i ärendet, aviseras, skall detta samtidigt skriftligen överlämnas till talmannen för att utdelas till ledamöterna. (1992/52)

Under den allmänna diskussionen kan framföras yrkande, att till grund för behandlingen skall läggas annat förslag som tidigare legat till grund för behandling av ärendet. Efter det lagtinget fattat beslut härom fortsätter den allmänna diskussionen.

Framställs sådant förslag, vars godkännande skulle avbryta den sakliga behandlingen av ärendet, fattas

beslut därom innan vidare överläggning i själva ärendet tillåts.

Vid detaljbehandlingen skall förslaget, uppdelat på lämpligt sätt, föreläggas för godkännande. Göres ej ändringsförslag har lagtinget omfattat förslaget i den föreliggande lydelsen. Yrkande på annat beslut skall vid detaljbehandlingen framställas utan motivering i sak.

Förslag, som ej vunnit understöd, kan ej upptagas till beslut.

40a §. (1992/52) Om det vid första behandlingen av ett lagförslag väcks förslag om remiss till stora utskottet och sådant förslag vinner understöd, fattar lagtinget beslut om förslaget med beaktande av bestämmelsen i 54 § 2 mom. lagtingsordningen.

41 §. Sedan tredje behandlingen av ett lagförslag är avslutad, fattas beslut om motiveringen och till ärendet anslutna hemställningsklämmor. Besluter lagtinget ändra eller komplettera motivering som tidigare anförts i handlingarna, skall härom antecknas i protokollet och protokollsutdrag biläggas de handlingar, som i ärendet tillställs republikens president, landskapsregeringen och övriga myndigheter.

Förslag till hemställningskläm, som väckts i plenum i samband med lagstiftningsärende och om vilket utlåtande av utskott ej föreligger eller vartill förslag ej ingår i någon till betänkande i ärendet fogad reservation, skall bordläggas till följande plenum för att vid detta oförändrat antagas eller avböjas. (1983/47)

42 §. (1983/47) Framställning från republikens president rörande i självstyrelselagen förutsatt bifall till lag, som antagits eller skall antagas av riksdagen, skall i lagtingets plenum undergå tre behandlingar.

42a §. (1992/52) Återkallas framställning, motion eller annat till lagtinget överlämnat ärende, skall behandlingen omedelbart avbrytas.

43 §. Omröstning vid plenum förrättas genom uppstigning eller såsom öppen omröstning, antingen efter namnupprop eller med omröstningsapparat. Ledamot kan rösta "ja" eller "nej" eller avstå från att rösta.

Vid omröstning genom uppstigning uppmanar talmannen först de ledamöter som röstar "ja" att resa sig. Har icke flertalet närvarande ledamöter röstat "ja", uppmanar talmannen dem som röstar "nej" att resa sig. Talmannen avger sin röst muntligt omedelbart sedan han eller hon anmodat de röstande att resa sig. Talmannen konstaterar här efter huruvida majoritet för "ja" eller "nej" föreligger.

Har genom uppstigning verkställd omröstning enligt talmannens uppfattning icke givit tydligt svar verkställs öppen omröstning. Dylig omröstning skall även verkställas då två lagtingsmän så yrkar. Talmannen kan förordna att öppen omröstning genast skall förrättas.

44 §. Vid omröstning efter namnupprop skall talmannen anmoda två ledamöter att taga plats vid talmannens bord och biträda honom eller henne med att uträkna omröstningsresultatet.

Vid omröstningen avger först talmannen sin röst och därefter de övriga ledamöterna i den ordning deras namn ropas upp. (1980/31)

45 §. Finns flera förslag till beslut redogör talmannen för dem och föreslår i vilken ordning de skall behandlas. Förslag ställes mot varandra endast till de delar de är oförenliga.

Föreligger flera än två oförenliga förslag till beslut skall såvitt möjligt först upptagas till omröstning de två förslag vilka mest avviker från det förslag som ligger till grund för behandlingen. Det därvid vinnande förslaget ställes därefter mot det kvarvarande förslag, som mest avviker från det förslag som ligger till grund för behandlingen. Härefter fortsättes på samma sätt intill dess ett enda motförslag till det förslag som ligger till grund för behandlingen erhålles.

Förslag vilket avser totalt förkastande av det förslag som ligger till grund för behandlingen, skall dock sist upptagas till omröstning mot det förslag, som segrat bland de övriga förslagen.

Omröstningsförslag skall ställas så, att svaret ”ja” avges för det förslag som ligger till grund för behandlingen.

46 §. Varje talares yttrande överlämnas i maskinskrift till honom eller henne för att granskas. Gör han eller hon rättelse däri, skall den antecknas i detta maskinskrivna exemplar. Han eller hon skall även teckna sitt namn på yttrandet till bevis för att han eller hon godkänt detta samt utan dröjsmål återställa detsamma till stenografen. Har talaren inte inom tre dagar återställt yttrandet, anses det ha blivit godkänt som sådant såvida inte talaren av särskilda skäl reserveras längre tid för godkännandet. Därefter bör yttrandena hållas tillgängliga för allmänheten i lagtingets kansli. (1992/52)

Har talare ändrat sitt yttrande i sak och i synnerhet där ändring rör sådant, som blivit motsagt eller varom annan talare förenat sig, bör stenografen uppmärksamma justeringsmännen på detta. Kan ej ändringen godkännas, bör justeringsmännen anmäla därom till lagtinget.

47 §. I det fall, som avses i 28 § lagtingsordningen, fortsättes ärendets behandling, där det lämnats vid föregående lagting.

Har sådant utskott, till vars beredning ärendet vid föregående lagting remitterats, icke tillsatts vid det lagting, där ärendets behandling skall fortsättas, bestämmer lagtinget på talmanskonferensens förslag, i vilket utskott ärendet skall beredas.

48 §. Anser talmannen något ärende vara av den beskaffenhet, att det icke bör behandlas vid offentligt plenum, eller har tio lagtingsmän anhängit att något ärende skall behandlas vid icke offentligt plenum, skall talmannen låta utrymma åhörarplatserna varefter lagtinget avgör, om ärendet skall behandlas vid offentligt plenum eller ej.

Fattar lagtinget beslut om att ärendet skall behandlas vid icke offentligt plenum, skall behandlingen avbrytas och talmannen utsätta tid för det icke offentliga plenum. Föredragningslista för sådant plenum skall ej anslås.

49 §. Vid plenum för lagtingets sekreterare eller notarie protokoll. Detta skall återge behandlade ärenden,

talmannens uttalanden och omröstningsförslag, namnen på dem som yttrat sig, framställda yrkanden, utgången av omröstning och val samt lagtingets beslut.

7 kap. Val i lagtinget

50 §. Val, som verkställs av lagtinget, förrättas under ledning av talmannen. Två av talmannen utsedda ledamöter skall jämte sekreteraren biträda vid granskning och räkning av valseدلarna samt fastställande av valresultatet.

51 §. Vid val tillåtes ej diskussion om annat än kandidaternas valbarhet och valets laglighet i övrigt. Allmän diskussion är dock tillåten då sådan befattning skall besättas, som varit anslagen ledig att sökas.

52 §. (1988/33) Val sker med slutna sedlar utom i 62 § 2 mom. avsedda fall då öppna sedlar används. Sedlarna avlämnas efter upprop. Talmannen skall omedelbart därefter visa de närvarande att valurnan är tom.

53 §. Sedan röstning ägt rum räknas omedelbart de avgivna valseدلarna. Likaså antecknas antalet ledamöter som vid uppropet har utövat sin rösträtt.

Talmannen öppnar härefter valseدلarna, granskar deras giltighet och anger vilken kandidat envar röst tillfaller. Samtidigt grupperas valseدلarna efter de avgivna kandidaterna. Ogiltiga valseدلar hänföres till en särskild grupp.

Förklarar talmannen att valsedel är ogiltig, skall orsaken härtill omedelbart meddelas lagtinget.

54 §. Valsedel är ogiltig:

- 1) om i valsedeln utmärks flera än en kandidat;
- 2) om kandidat betecknats så, att det ej tydligt framgår vilken person som avses;
- 3) om valsedel försetts med särskilt kännetecken eller däri gjorts annan obehörig anteckning; samt
- 4) om annan än för valet avsedd valsedel kommit till användning.

Som obehörig anses inte uppgift om kandidats yrke eller hemort eller sådan anteckning som endast avser ett förtydligande. (1992/52)

55 §. Val, där en enda person skall utses, sker med i 68a § 2 mom. och 68e § nämnda undantag sålunda, att envar röstande på en blank valsedel antecknar sin kandidat, och den förklarar vald som erhållit mer än hälften av de avgivna rösterna. Uppnås inte sådan röstövertikt, förrättas nytt val. Får inte heller då någon mer än hälften av de avgivna rösterna, förrättas ett tredje val mellan de två som vid den andra omröstningen uppnått det högsta röstetalet. Vid tredje omröstningen förklarar den vald som erhållit de flesta rösterna. Uppkommer lika röstetal i andra eller tredje omröstningen, avgörs företrädet genom lottning. (1992/52)

Skall en enda person jämte ersättare för honom eller henne utses, förrättas valet av vardera skilt för sig såsom i 1 mom. är sagt.

56 §. Vid valperiodens andra plenum skall talmannen meddela tiden för val av lagtingets utskott, självstyrelsepolitiska nämnden, justeringsmännen och medlemmar i kanslikommissionen. Om tiden för val av

B 2 Arbetsordning (1972:19)

representanter i Nordiska rådet meddelas vid ettvar arbetsårs andra plenum. (1992/52)

Tidpunkten för övriga val fastställs av talmanskonferensen, och därom skall om möjligt meddelas senast två dagar före valet. (1980/31)

På förslag av talmanskonferensen kan lagtinget besluta att framskjuta tidpunkten för redan utlyst val, såframt detta icke strider mot lagtingsordningen.

57 §. (1978/63) För vart och ett av lagtingets utskott samt för justeringsmännen skall utses minst två ersättare. I stora utskottet tillsättes dock minst fyra ersättare. På förslag av presidiet kan lagtinget för visst val besluta om annat minimiantal eller om högsta antal ersättare.

58 §. (1988/33) Då två eller flera personer skall utses samtidigt, förrättas proportionella val med kandidatlistor såsom i 59-68 §§ stadgas, förutom i de fall lagtingsordningen föreskriver annat förfarande för tillsättande av landskapsregering.

59 §. Kandidatlista skall uppgöras skriftligt och uppta de föreslagna kandidaternas namn. På listan skall överst anges vilket val den avser, och därunder skall kandidaternas namn i bestämd ordningsföljd vara så utskrivna, att oklarhet om vem som avses inte kan uppstå. Listan skall vara dagtecknad och undertecknad av minst två ledamöter. Den första undertecknaren skall som ombudsman inlämna listan och vid behov vidta de i 60 § nämnda ändringarna. (1992/52)

På kandidatlista vid val, där personlig ersättare för envar av de valda även utses, skall kandidaterna upptagas parvis, varvid den först nämnda anses uppställd såsom ordinarie kandidat och den senare såsom personlig ersättare för honom eller henne.

Om vid valet erfordras kandidaternas skriftliga samtycke, skall detta åtfölja kandidatlistan.

Samma person får ej underteckna flera än en kandidatlista. Har så skett skall talmannen avlägsna hans eller hennes underskrift från samtliga kandidatlistor i valet.

Kandidat får icke underteckna lista där han eller hon själv är uppställd.

60 §. Kandidatlistorna skall inlämnas till lagtingets kansli senast klockan 15.00 dagen före valet. Lista, som härvid finnes formellt bristfällig, får av ombudsmannen rättas och ånyo inlämnas före klockan 16.00, dock icke i det fall att erforderligt antal lagtingsmän icke undertecknat listan. Listorna skall i kansliet vara tillgängliga för ledamöterna till klockan 17.00 samma dag.

Kandidatlista som ingivits sentida lämnas utan avseende. Talmannen avgör huruvida inlämnad lista kan godkännas. Före valet skall talmannen delge lagtinget orsaken till att kandidatlista ej godkänts.

Den som är uppställd såsom kandidat på olika listor, äger rätt att få sitt namn avlägsnat från alla listor utom en, såframt anmälan härom göres i kansliet senast klockan 16.00 dagen före valet.

Är samma person uppställd såsom kandidat på olika listor, har de som undertecknat en sådan lista rätt att stryka hans eller hennes namn från sin lista och införa nytt namn i stället. Nytt namn kan även infö-

ras i stället för kandidat, som fått sitt namn avlägsnat enligt 3 mom. Anmälan om nämnda åtgärder bör av ombudsmannen göras i kansliet före klockan 09.00 på valdagen. Beträffande personlig ersättare gäller dessutom vad i 6 mom. är stadgat.

Vad i 3 och 4 mom. är stadgat gäller icke vid val där kandidaternas skriftliga samtycke erfordras. Den som för sådant val samtyckt till att vara kandidat på två eller flera listor, skall av talmannen avlägsnas från samtliga kandidatlistor.

Finner talmannen i annat än i 5 mom. avsett fall, att kandidat ännu klockan 09.00 på valdagen förekommer på flera än en kandidatlista, äger han eller hon ofördröjligen genom lottning avlägsna hans eller hennes namn från alla listor utom en.

Ombudsman kan, om personlig ersättare sålunda strukits, införa ny ersättare före klockan 10.00 på valdagen.

Har ordinarie kandidat blivit struken, skall talmannen från listan utstryka även hans eller hennes personliga ersättare.

61 §. Kandidatlista får senast klockan 10.00 på valdagen återkallas skriftligt av samma ledamöter som undertecknat listan.

62 §. Föreligger två eller flera godkända kandidatlistor klockan 10.00 på valdagen, skall de uppställda kandidaterna sammanställas i en valsedel, varvid de olika listorna avgränsas och förses med ordningsnummer samt en ruta tecknas framför varje ordinarie kandidats namn. Denna valsedel mångfaldigas och skall användas vid valet.

2 mom. upphävt (2005/6).

63 §. Vid valet skall den röstande med ett kryss i rutan framför namnet utmärka den kandidat, åt vilken han eller hon ger sin röst.

64 §. Vid rösträkningen förfares på följande sätt:

1) envar ordinarie kandidats röstetal bestäms genom sammanräkning av de godkända valsedlar, på vilka hans eller hennes namn blivit förkryssat;

2) varje kandidatlistas röstetal bestäms genom sammanräkning av röstetalen för listans alla kandidater.

65 §. Vid fastställandet av valresultatet förfares på följande sätt:

1) kandidaterna på samma kandidatlista upptecknas i ordningsföljd efter fallande röstetal, varpå dem tilldelas jämförelsetal sålunda, att den första kandidaten till jämförelsetal erhåller listans hela röstetal, den andra hälften, den tredje tredjedelen, den fjärde fjärdedelen och så vidare;

2) alla kandidaters namn upptecknas ånyo i ordningsföljd enligt storleken av deras jämförelsetal så, att vid varje kandidats namn antecknas jämförelsetalet.

Sedan samtliga kandidater sålunda ordnats efter avtagande jämförelsetal förklarar talmannen de främsta kandidaterna valda till det antal, som är bestämt för valet.

66 §. Vid lika röstetal eller jämförelsetal avgör lot-

67 §. (1978/63) Personlig ersättare för vald blir den som på kandidatlistan upptagits i par med den valde. Avgår den valde förrättas fyllnadssval enligt bestämmelserna i 68a §. (1992/52)

Då personliga ersättare icke är föreskrivna bestämmes ersättare för varje kandidatlista sålunda, att därtill enligt jämförelsetal utses de efter de valda närmast följande kandidaterna där ej särskilt antal ersättare är fastställt.

Ytterligare ersättare utses enligt jämförelsetal bland de kandidater vilka icke tidigare förklarats valda.

Vid tillfälligt förfall för ordinarie medlem ankommer på denne att kalla ersättare i sitt ställe, varvid i främsta rummet bör kallas personlig ersättare eller ersättare som är utsedd från samma lista. Kan icke ordinarie medlem inkalla ersättare, ankommer detta på ordföranden.

Utän hinder av föreskrifterna i denna paragraf skall gälla vad om ersättare är särskilt stadgat.

68 §. Har endast en kandidatlista blivit för valet godkänd, verkställs icke särskild valförrättning, utan förklarar talmannen för valda så många kandidater, räknat från listans början, som vid valet skall utses ordinarie medlemmar. De övriga på listan förklarar valda till ersättare.

68a §. (1992/52) Avgår ordinarie medlem, skall fyllnadssval förrättas. Har medlemmen personlig ersättare gäller fyllnadsvalet även ersättaren. Likaså skall fyllnadssval förrättas, då antalet ersättare understiger fastställt minimiantal.

Fyllnadssval till lagtingets utskott, självstyrelsepolitiska nämnden, justeringsmännen, kanslikommissionen samt av representanter i Nordiska rådet och av landskapsrevisorer förrättas med kandidatlistor på det sätt denna arbetsordning anger även i det fall valet avser endast en person. (2006/65)

68b §. (1988/33) När lantråds kandidat skall utses, framför talmannen vid plenum sitt förslag, varefter ärendet bordläggs till avgörande behandling vid ett plenum som hålls tidigast följande dag. Vid detta plenum verkställs öppen omröstning om talmannens förslag. Omröstningen får inte föregås av annan än i 51 § avsedd diskussion. Vidare bordläggning kan inte ske.

68c §. Upphävd (2005/6).

68d §. (1988/33) Av lagtinget utsedd lantråds kandidat skall skriftligen tillstålla lagtinget sitt i 64a § 4 mom. lagtingsordningen avsedda förslag till landskapsregering. Då ärendet första gången föredras skall det, sedan lantråds kandidaten redogjort för förslaget innehåll, bordläggas till ett plenum som hålls tidigast följande dag. Vid detta plenum skall ledamöterna beredas tillfälle att vid överläggning uttala sig om förslaget. Under överläggningen kan ärendet bordläggas en gång om lagtinget så beslutar. Efter avslutad överläggning verkställs öppen omröstning om lantråds kandidaten förslag i dess helhet.

Har lantråds kandidaten förslag förkastats och yrkande omedelbart därefter framställts om att lagtinget måtte ge denne i uppdrag att framlägga nytt förslag, verkställs särskild omröstning härom. Sådant förslag får inte innehålla motivering.

68e §. (1988/33) I 64c § lagtingsordningen avsett förslag angående fyllnadssval till landskapsregeringen skall av lanträdet skriftligen tillställas lagtinget. Med anledning av förslaget verkställs öppen omröstning, vilken inte får föregås av annan än i 51 § avsedd diskussion. Bordläggning av ärendet kan inte ske.

8 kap. Särskilda stadganden

69 §. På lagtingets presidium ankommer att, om så finnes oundgängligt, sammankalla lagtinget till plenum under tid då lagtinget eljest icke sammanträder.

70 §. På lagtingets sekreterare ankommer att efter lagtingets avslutning utanordna de kostnader för lagtinget, som skall bestridas efter avslutningen.

71 §. Förlorar ledamot sin valbarhet eller avgår han eller hon på grund av laga eller av lagtinget godkänt skäl eller förklaras han eller hon ha förverkat sitt uppdrag, så ock då meddelande om ledamots frånfälle gjorts hos lagtinget, äger lagtingets sekreterare ofördröjligen meddela härom till centralnämnden för lagtingsval.

72 §. Ledamot, som på grund av sjukdom eller annat laga förfall är förhindrad deltaga i lagtingsarbetet, skall under tiden för förfallet icke gå förlustigt sitt arvode.

Har ledamot av annan orsak beviljats ledighet från lagtingsgöromål för längre tid än tre dagar, avgör kanslikommissionen på grundval av en motiverad anhållan om arvode skall utgå för den överstigande tiden. (1992/52)

73 §. I plenisalen finns särskilda platser för åhörare. Åhörarna bör noga följa gällande stadganden för upprätthållande av ordning och de föreskrifter kanslikommissionen kan påbjuda. Sådana föreskrifter bör vara anslagna på lämpliga ställen.

Den som uppträder störande kan genast avvisas. Om oordning uppstår bland åhörarna, äger talmannen avvisa samtliga åhörare.

74 §. Avvikelse från bestämmelserna i denna arbetsordning kan företagas genom av lagtinget i varje enskilt fall fattat enhälligt beslut.

Önskar ledamot taga initiativ till ändring av arbetsordningen, skall därom göras skriftlig framställning till lagtinget. Över förslaget inbegär lagtinget talmanskonferensens utåtande.

Blir av talmanskonferensen framställt förslag till ny arbetsordning eller till ändring av denna arbetsordning icke oförändrat godkänt av lagtinget, skall ärendet överlämnas till förnyad beredning i talmanskonferensen, varefter det upptages till slutligt avgörande i plenum.

Kraftträdelsebestämmelse (2006/65):

Detta beslut träder i kraft den 1 september 2006.

Genom beslutet upphävs lagtingets beslut

1. 18.12.1972 om instruktion för sekreteraren vid Ålands landsting

2. 10.12.1976 om instruktion för landstingets vaktmästare

3. 20.1.1981 om instruktion för notarien vid Ålands landsting samt

B 3 Landskapslag (1970:39) om lagtingsval och kommunalval

4. 2.12.1981 om instruktion för landstingets utskottssekreterare.

B 3 Landskapslag (1970:39) om lagtingsval och kommunalval (1994/63)

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. Ordinarie lagtingsval och kommunalval förrättas samtidigt det år, i denna lag benämnt *valår*, under vilket tiden av fyra år från senaste ordinarie val tilländagår.

Har nyval efter upplösning av lagtinget skett under valår före tiden för det ordinarie lagtingsvalet, förrättas ordinarie lagtingsval därefter under det fjärde året efter nämnda val.

Om nytt kommunalval, kommunalt fyllnadsval och nyval efter upplösning av lagtinget stadgas i 12, 13 och 14 kapitlen.

2 §. Val förrättas i varje kommun. Kommunen utgör ett röstningsområde om det inte av särskild orsak är erforderligt att dela in kommunen i flera röstningsområden. Kommunfullmäktige skall vid behov fatta beslut om indelning i röstningsområden. Beslutet träder i kraft den 15 oktober om beslutet fattats och meddelats till landskapsregeringen och till länsstyrelsen på Åland i egenskap av registerförvaltningens lokalmyndighet senast i april samma år. Ett beslut som fattas eller meddelas senare träder i kraft den 15 oktober följande år. Är röstberättigad inte antecknad vid någon fastighet bestämmer fullmäktige till vilket röstningsområde han skall hänföras. (2003/21)

Fattas beslut om ändring i kommunindelningen efter det indelning i röstningsområden skett, skall kommunfullmäktige med anledning härav ofördröjligen justera indelningen i röstningsområden. (1987/58)

Då förordnande om nytt kommunalval och kommunalt fyllnadsval utfärdats, förrättas valet endast i den kommun förordnandet gäller.

I Ålands förvaltningsdomstols beslut i ärende som avses i denna paragraf får ändring inte sökas genom besvär. (1999/7)

2a §. (2003/21) Kommunstyrelsen fattar beslut om var röstning skall ske på valdagen samt meddelar detta till landskapsregeringen och till länsstyrelsen på Åland i egenskap av registerförvaltningens lokalmyndighet.

3 §. Vid lagtingsval utgör landskapet en valkrets.

Vid kommunalval utgör kommun en valkrets.

2 kap. Valmyndigheter

4 §. Landskapsregeringen skall i god tid före valet tillsätta en **centralnämnd för lagtingsvalet**, bestående av en ordförande och fyra ledamöter, av vilka en förordnas till vice ordförande, samt fyra ersättare. En ledamot skall ha avlagt juridisk slutexamen vid universitet eller därmed jämförbar högskola samt ha erfarenhet av domaruppgifter eller förtrogenhet med de rättsområden som berör rösträtt. (1999/7)

Centralnämnden är beslutförför, då fem medlemmar är närvarande. Såsom centralnämndens kansli fungerar landskapsregeringens registratörskontor. (1979/20)

Centralnämnden anställer sekreterare och nödig personal.

5 §. Kommunfullmäktige skall inom januari månad under valåret tillsätta en centralnämnd för kommunalvalet (**kommunal centralnämnd**) bestående av fem ledamöter, av vilka en utses till ordförande och en till viceordförande. Fullmäktige utser fem ersättare som uppställs i den ordning de avses träda in i stället för de ordinarie ledamöterna. (1987/58)

Kommunal centralnämnd är beslutförför, då fem medlemmar är närvarande. Såsom kommunal centralnämndens kansli fungerar vederbörande kommunalkansli. (1979/20)

I kommunal centralnämnd eller i valnämnd som avses i 6 § 1 mom. har en företrädare för kommunstyrelsen inte rätt att vara närvarande, inte heller kommunstyrelsens ordförande eller kommundirektören. (1999/7)

Kommunal centralnämnd kan antaga sekreterare och annan nödig personal. (1975/25)

6 §. (1987/58) Kommunfullmäktige skall under valåret i god tid före valet för varje röstningsområde tillsätta en **valnämnd** bestående av fem ledamöter, av vilka en utses till ordförande och en till vice ordförande. Kommunfullmäktige utser minst tre ersättare som uppställs i den ordning de avses träda in i stället för de ordinarie ledamöterna. (1999/7)

Är kommun inte indelad i röstningsområden skall bestämmelserna i 1 mom. inte tillämpas. Kommunal centralnämnd handhar i sådant fall valnämnds uppgifter.

Kommunfullmäktige skall under valåret i god tid före valet för inrättningar som avses i 50 § 1 mom. utse en eller flera **valbestyrelser** bestående av tre ledamöter, av vilka en utses till ordförande och en till vice ordförande. Kommunfullmäktige utser minst tre ersättare som uppställs i den ordning de avses träda in i stället för de ordinarie ledamöterna. (1999/7)

Valnämnds och valbestyrelsens sammansättning samt respektive ordförandes postadress skall meddelas landskapsregeringen och kommunala centralnämnden.

Valnämnden respektive valbestyrelsen är beslutförför då tre ledamöter är närvarande. (1999/7)

7 §. (1987/58) Mandatperioden för centralnämnd, valnämnd och valbestyrelse varar till dess ny nämnd eller bestyrelse är vald.

Om medlem eller ersättare i nämnd eller bestyrelse avlider, avgår eller utses till kandidat i valet skall annan utses i hans ställe.

Är medlem eller ersättare i nämnd eller bestyrelse på grund av jäv förhindrad att delta i visst beslut, får ärendet handläggas även om antalet deltagande på grund av hindret inte uppgår till föreskrivet antal.

Har ersättare i kommunal centralnämnd, valnämnd eller valbestyrelse avlidit, är han jävig eller har han förhinder kan kommunstyrelsen utse tillfälligt ersättare.

3 kap. Röstregister och vallängder (1999/7)

7a §. (1999/7) Med **valregistermyndighet** avses landskapsregeringen om funktionen inte har överförs på en riksmyndighet genom en överenskommelseförordning.

8 §. (1999/7) Valregistermyndigheten skall senast **den måndag som infaller den 41 dagen före valdagen** upprätta ett register, i vilket införs varje person som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet och hembygdsrättsregistret är röstberättigad i de kommande valen (**röstregister**).

Uppgifterna intas i röstregisteret sådana de är i befolkningsdatasystemet och hembygdsrättsregistret den 1 september klockan 24.00. För varje röstberättigad antecknas

- 1) personbeteckning,
- 2) fullständigt namn,
- 3) postadress,
- 4) hemkommun enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994),
- 5) åländsk hembygdsrätt,
- 6) röstningsområde,
- 7) vallokal på valdagen och adressen till vallokalen,
- 8) datum för införande i röstregisteret och
- 9) huruvida personen har rösträtt i lagtingsvalet eller i kommunalvalet eller i båda valen.

Hemkommun, åländsk hembygdsrätt och i vilket val personen har rösträtt anges på ett av följande sätt:

1) Personen har åländsk hembygdsrätt och har sin hemkommun i landskapet. Personen har rösträtt i båda valen.

2) Personen har åländsk hembygdsrätt men har inte sin hemkommun i landskapet, varvid i stället hans senaste hemkommun i landskapet eller hans folkbokföringskommun enligt lagen om hemkommun och det röstningsområde han senast tillhört antecknas. Personen har rösträtt i lagtingsvalet.

3) Personen saknar åländsk hembygdsrätt men har sin hemkommun i landskapet och har rösträtt i kommunalvalet enligt landskapslagen (1997:63) om rösträtt och valbarhet i kommunalval för personer som saknar åländsk hembygdsrätt. Därvid antecknas personens hemkommun, från vilken tidpunkt han utan avbrott haft en kommun i landskapet som sin hemkommun och hans medborgarskap, om han inte är finsk medborgare.

Se D 2, Landskapslag (1997:63) om rösträtt och valbarhet i kommunalval för personer som saknar åländsk hembygdsrätt.

8a §. Efter att röstregisteret har upprättats antecknar valregistermyndigheten följande uppgifter i registret vid en röstberättigad person:

- 1) Om personen har avlidit eller dödförklarats efter att röstregisteret upprättades antecknas dödsfallet.
- 2) Om personen har framställt ett rättelseyrkande och det är anhängigt antecknas det. Om yrkandet är avgjort antecknas hur det har avgjorts.
- 3) Om personen saknar rösträtt enligt en korrigerig som gjorts i enlighet med 14 § antecknas detta.
- 4) Om den röstberättigade har röstat under förtidsröstningstiden antecknas det med omnämnande av

om han röstat i lagtingsvalet eller i kommunalvalet eller i båda valen.

En anteckning om förtidsröstning kan göras även av de funktionärer och myndigheter som nämns i 17 §.

9 §. (1999/7) Landskapsregeringen skall i mån av möjlighet i god tid före valet på lämpligt sätt underätta alla i kommunalvalet röstberättigade personer som inte har åländsk hembygdsrätt om de bestämmelser som gäller för utövande av rösträtten och rätten att kandidera.

10 §. (1999/7) Landskapsregeringen utarbetar över var och en som har införts i röstregisteret ett **röstkort**, som innehåller följande uppgifter:

1) den röstberättigades fullständiga namn, hemkommun, röstningsområde och vallokal på valdagen samt adressen till vallokalen, dock så att hemkommunen ersätts med folkbokföringskommun eller senaste hemkommun i landskapet i de fall som nämns i 8 § 3 mom. 2 punkten,

2) den röstberättigades adress som den är införd i befolkningsdatasystemet den 1 september klockan 24.00,

3) valen, valdagen och tidpunkten för förtidsröstningen,

4) kontaktuppgifter för valregistermyndigheten, centralnämnden för lagtingsval och den kommunala centralnämnden,

5) de register eller datasystem som röstkortets uppgifter grundar sig på,

6) anvisningar om kortets användning och om förfarandet vid röstning samt

7) huruvida personen har rösträtt i lagtingsvalet eller i kommunalvalet eller i båda valen.

Röstkortet skall kunna användas som följbrev vid förtidsröstningen. Röstkortet kan dessutom uppta uppgifterna i 8 § 2 och 3 mom. samt 8a § i optiskt läsbar form i den utsträckning som behövs.

Landskapsregeringen ser till att röstkortet sänds ut till de röstberättigade vilkas adress är känd senast den torsdag som infaller **den 31 dagen före valdagen**.

11 §. (1999/7) De i 8 § 2 och 3 mom. nämnda uppgifterna i röstregisteret med undantag för personbeteckningarna finns tillgängliga för granskning hos eller fås avgiftsfritt per telefon från valregistermyndigheten under tjänstetid från och med **den torsdag som infaller den 38 dagen före valdagen**. Landskapsregeringen kan bestämma att uppgifterna skall finnas tillgängliga för granskning också på andra ställen under samma tid.

Valregistermyndigheten kan ge utdrag ur röstregisteret. Om utdraget ges till någon annan än den som utdraget gäller eller i denna lag avsedd myndighet skall personbeteckningen utelämnas. Utdraget ges avgiftsfritt till den som utdraget gäller och till i denna lag avsedd myndighet.

Landskapsregeringen informerar på lämpligt sätt om tillhandahållandet av uppgifter ur röstregisteret och om hur ett rättelseyrkande skall framställas samt att det behandlas av centralnämnden för lagtingsval.

I de fall där förbud mot utlämnande av personuppgifter utfärdats med stöd av 25 § 4 mom. befolknings-

B 3 Landskapslag (1970:39) om lagtingsval och kommunalval

datalagen (FFS 507/1993) är endast de uppgifter som avses i 8 § 2 mom. 2 och 8 punkten tillgängliga för granskning. (2003/21)

12 §. (1999/7) Den som anser att han obehörigen har utelämnats ur rösträttsregistret eller att en anteckning i rösträttsregistret om honom är oriktig kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande. Rättelseyrkandet inlämnas hos valregistermyndigheten senast **den måndag som infaller den 20 dagen före valdagen före klockan 16.00.**

Ett rättelseyrkande får också grundas på omständigheter som inträffat efter att rösträttsregistret upprättades och som påverkar vederbörande persons rösträtt.

Om en röstberättigads flyttningsanmälan enligt lagen om hemkommun inkommer till den lokala registermyndigheten senare än den 1 september kan den röstberättigade inte på grundval av denna flyttningsanmälan yrka på rättelse av i 8 § 2 mom. 3-6 punkten nämnda uppgifter om honom.

Ett rättelseyrkande kan framställas på en blankett vars formulär fastställts av landskapsregeringen. Landskapsregeringen skall tillse att sådana blanketter finns på kommunkanslierna och på de ställen där uppgifterna i rösträttsregistret finns tillgängliga.

Kommunen skall på begäran bistå den som framställer ett rättelseyrkande genom att utan dröjsmål vidarebefordra ett rättelseyrkande till valregistermyndigheten.

Valregistermyndigheten skall utan dröjsmål vidarebefordra rättelseyrkandet jämte för avgörandet nödvändig utredning som finns i dess besittning till centralnämnden för lagtingsval för avgörande.

Om ett rättelseyrkande ingetts direkt till centralnämnden för lagtingsval skall den självmant skaffa nödvändig utredning.

13 §. (1999/7) Centralnämnden för lagtingsval skall utan dröjsmål behandla och avgöra inlämnade rättelseyrkanden. Rättelseyrkandena skall vara avgjorda senast **den torsdag som infaller den 17 dagen före valdagen.**

Den som framställt rättelseyrkandet skall utan dröjsmål delges beslutet jämte besväransvisning. Beslutet skall sändas per post som rekommenderad försändelse men får även delges genom bevislig delgivning enligt förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland om det inte medför dröjsmål. (2008/32)

Om beslutet innebär att personen i fråga införs i rösträttsregistret, skall centralnämnden för lagtingsval samtidigt tillställa honom ett sådant röstkort som nämns i 10 §.

År mottagarens postadress inte känd skall beslutet anslås på landskapsregeringens anslagstavla fram till valdagen. Personbeteckningen får inte framgå i anslaget. Om beslutet gäller att personen saknar rösträtt skall grunden för yrkandet och för beslutet inte anges i anslaget.

Se C 1, Förvaltningslag (2008:9) för landskapet Åland.

14 §. (1999/7) Anser centralnämnden för lagtingsval att någon utan laglig grund har utelämnats ur rösträttsregistret eller tagits in i det eller att en anteckning

i rösträttsregistret är oriktig har centralnämnden rätt att på eget initiativ fatta beslut om korrigeringsregisteret. Korrigeringen sker genom att foga personen till rösträttsregistret, anteckna att personen saknar rösträtt eller rätta den oriktiga anteckningen.

När någon har antecknats sakna rösträtt skall beslutet jämte besväransvisning delges personen i fråga på det sätt som bestäms i 13 § 2 mom.

När någon fogas till rösträttsregistret skall ett i 10 § avsett röstkort utan dröjsmål sändas till honom.

Vid rättelse av en oriktig anteckning som gäller en person som är införd i rösträttsregistret skall personen i fråga utan dröjsmål underrättas om rättelsen, om detta inte är uppenbart onödigt.

14a §. (1999/7) Centralnämnden för lagtingsval kan delegera behandlingen och avgörandet av rättelseyrkanden och de korrigeringar som avses i 14 § till en ledamot av nämnden eller till en person som nämnden anställt för detta ändamål.

Beslutsprotokollet i ett ärende gällande rättelseyrkande undertecknas av den person till vilken beslutanderätten överförs.

Centralnämndens beslut om delegering av beslutanderätten kan inte överklagas.

14b §. Centralnämnden för lagtingsval skall tillse att av dess avgöranden föranledda ändringar genast görs i rösträttsregistret. Valregistermyndigheten skall genast införa ändringarna i registret.

Ändringar i rösträttsregistret skall göras senast **den fredag som infaller den 16 dagen före valdagen klockan 12.00.**

15 §. (1999/7) Över centralnämndens för lagtingsval beslut genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller lämnats utan prövning och över centralnämndens beslut enligt 14 § får besvär anföras hos Ålands förvaltningsdomstol. Berättigad att anföras besvär är den person som beslutet gäller.

Besvären skall anföras senast den sjunde dagen efter den dag då personen i fråga har delgetts beslutet eller den dag då beslutet anslogs på anslagstavla på det sätt som sägs i 13 § 4 mom. En besvärsskrift som riktas till förvaltningsdomstolen kan tillställas valregistermyndigheten eller centralnämnden för lagtingsval för vidarebefordran till förvaltningsdomstolen.

Förvaltningsdomstolen skall utan dröjsmål underrätta ändringssökanden och centralnämnden för lagtingsval om sitt beslut. Om beslutet innefattar att någon skall införas i rösträttsregistret eller att uppgifterna om honom skall ändras, skall förvaltningsdomstolen även underrätta valregistermyndigheten om beslutet. Om förvaltningsdomstolen meddelar ett sådant beslut senare än fjärde dagen före valdagen klockan 19.00, skall domstolen dessutom utan dröjsmål sända beslutet till den kommunala centralnämnden, som skall foga beslutet till den i 18 § nämnda vallängden.

Förvaltningsdomstolen skall meddela valregistermyndigheten även i det fall att besvären har förkastats eller lämnats utan prövning.

Valregistermyndigheten skall genast göra de nödvändiga ändringarna i registret. Om besvären har för-

kastats eller lämnats utan prövning skall en anteckning om detta göras i registret.

Över förvaltningsdomstolens beslut att införa en person i rösträttsregistret får ändring inte sökas genom besvär.

16 §. (1999/7) Rösträttsregistret vinner laga kraft **den 16 dagen före valdagen klockan 12.00.**

Ett rösträttsregister som vunnit laga kraft skall följas oförändrat vid valet. Rösträttsregistret anses ha laga kraft även om förvaltningsdomstolen inte har avgjort inlämnade besvär före den tid som nämns i 1 mom.

Om någon har antecknats sakna rösträtt med stöd av 14 § och anteckningen är uppenbart oriktig kan valregistermyndigheten stryka anteckningen ur rösträttsregistret, även om det vunnit laga kraft.

Den som på valdagen företer för valnämnden ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen enligt vilket han är röstberättigad skall få rösta. Beslutet skall företes i original och originalet eller en kopia av det skall överlämnas till valnämnden.

17 §. (1999/7) Då en person har röstat under förtidsröstningstiden antecknas om möjligt i rösträttsregistret när, i vilket val och på vilket förtidsröstningsställe han har röstat. Anteckningen kan göras av en valförrättare vid ett i landskapet befintligt allmänt förtidsröstningsställe, en valbestyrelses ordförande, valnämnden, den kommunala centralnämnden och på den kommunala centralnämndens begäran av valregistermyndigheten. Om anteckningen befinns vara oriktig kan den rättas endast av den kommunala centralnämnden eller på centralnämndens begäran av valregistermyndigheten.

Anteckningar som gäller röstning är inte offentliga förrän valförrättningen har avslutats.

18 §. (1999/7) Efter avslutad förtidsröstning ser landskapsregeringen till att det ur rösträttsregistret från och med **den onsdag som infaller den fjärde dagen före valdagen klockan 19.00** skrivs ut vallängder på blanketter vars formulär fastställs av landskapsregeringen.

Vallängderna skrivs ut röstningsområdesvis. De innehåller rubriker för kommunen och röstningsområdet. I vallängderna införs samtliga i rösträttsregistret upptagna personer i alfabetisk ordning. För varje person införs hans fullständiga namn och personbeteckning och de anteckningar som gjorts med stöd av 8a och 17 §§. Landskapsregeringen kan också bestämma, att personerna upptas på annat sätt än i alfabetisk ordning.

Landskapsregeringen ombesörjer att vallängderna tillställs de kommunala centralnämnderna i god tid före valdagen. Landskapsregeringen kan bestämma att uppgifterna i vallängderna tillställs centralnämnderna i maskinläsbar form. Landskapsregeringen kan också bestämma att de kommunala centralnämnderna skriver ut vallängder för röstningsområdena i kommunen.

Den kommunala centralnämnden skall se till att vallängderna står till valnämndernas förfogande innan valförrättningen börjar.

Vallängderna är inte offentliga förrän valförrättningen har avslutats.

Om det under valåret inte finns teknisk beredskap att genomföra förtidsröstningen så att en anteckning om röstning under förtidsröstningstiden görs direkt i rösträttsregistret såsom anges i 17 §, skall vallängderna med avvikelse från 1 mom. skrivas ut ur rösträttsregistret genast efter att registret vunnit laga kraft. Vallängderna skall sedan av landskapsregeringen utan dröjsmål sändas till de kommunala centralnämnderna. Landskapsregeringen skall senast den 1 september konstatera om teknisk beredskap föreligger. (2003/21)

18a §. Efter att valresultatet har vunnit laga kraft skall av landskapsregeringen föreskrivna arkivutskrifter matas ut ur rösträttsregistret. Därefter skall uppgifterna utplånas ur registret.

4 kap. Valmansföreningar och valförbund

19 §. Har röstberättigade genom en av dem undertecknad skrift sammanslutit sig för visst val samt i skriften nämnt den eller de personer om vilkas väljande de enats, är sådan valmansförening berättigad att hos centralnämnden för ifrågavarande val anhålla, att föreningens kandidatlista offentliggöres och införes i sammanställningen av kandidatlistor för valet.

På kandidatlista för lagtingsval må kandidaternas antal icke uppgå till mer än en tiondedel av antalet medlemmar i valmansföreningen, ej heller överstiga antalet ledamöter som skall väljas med mer än hälften. (1999/7)

På kandidatlista för kommunalval må kandidaternas antal icke uppgå till mer än en tredjedel av antalet medlemmar i valmansföreningen, ej heller överstiga antalet fullmäktige, som skall väljas, med mer än hälften.

Samma person må icke underteckna flera än en i 1 mom. nämnd skrift för vardera valet. Har samma person anslutit sig till två eller flera valmansföreningar för samma val, skall centralnämnden avlägsna hans underskrift såsom ogiltig från samtliga skrifter i valet.

Kandidat må icke vara medlem av sin valmansförening.

20 §. (1987/58) Handling varigenom valmansförening bildas skall vara daterad och egenhändigt undertecknad av föreningens medlemmar. I handlingen skall valmansföreningens medlemmar försäkra att de är röstberättigade. Under deras underskrifter anges tydligt namn, titel, yrke eller syssla samt hemkommun. (1999/7)

Handling varigenom valmansförening bildas skall vara daterad och egenhändigt undertecknad av föreningens medlemmar. I handlingen skall valmansföreningens medlemmar försäkra att de är röstberättigade. Under deras underskrifter anges tydligt namn, titel, yrke eller syssla samt hemkommun. (1999/7)

Handlingen, liksom den bifogade kandidatlistan, skall tydligt uppta kandidaternas namn, uppgift om kandidats titel, yrke eller syssla, angiven med högst två uttryck. Vid sidan av eller i stället för kandidats

B 3 Landskapslag (1970:39) om lagtingsval och kommunalval

förnamn får användas allmänt känt tilltalsnamn eller förkortat förnamn. I en handling som gäller lagtingsval anges kandidatens hemkommun. I en handling som gäller kommunalval kan kandidatens postadress, hemby eller annan i kommunen allmänt känd geografisk bestämning anges. (1999/7)

Kandidatlistan får inte uppta andra än i denna paragraf nämnda anteckningar såvida de inte är nödvändiga för att klargöra kandidats identitet.

Genom (1999/7) har till paragrafen fogats en nytt 3 mom., varvid tid. 3 mom. blivit 4 mom.

21 §. (1999/7) Anhållan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista görs på föreningens vägnar skriftligen av valombudet eller av denne befullmäktigad person. Anhållan kan även göras av i 27 § 1 mom. avsett valombud för valförbund för de valmansföreningars del vilka sammanslutit sig till valförbund.

Till anhållan som avses i 1 mom. skall fogas handling varigenom valmansföreningen bildats samt avskrift av i 20 § 3 mom. avsedd kandidatlista vari kandidaterna skall upptas i den ordning i vilken de skall uppställas i sammanställningen av kandidatlistorna. Anhållan skall innehålla valombudets försäkran att kandidaterna är valbara och att de personer som bildar valmansföreningen egenhändigt undertecknat handlingen. Till anhållan skall dessutom fogas de föreslagna kandidaternas skriftliga medgivande jämte uppgift om den egna personbeteckningen samt deras försäkran att de inte samtyckt till att bli uppställda som kandidater för annan valmansförening.

22 §. (1999/7) I 21 § avsedd anhållan skall vara centralnämnden tillhanda **klockan 16.00 den måndag som infaller den 34 dagen före valdagen.**

23 §. (1987/58) Avlider person som upptagits på valmansförenings kandidatlista eller befinnas han inte valbar skall centralnämnden stryka hans namn från listan.

24 §. (1987/58) Har någon skriftligen samtyckt till att vara kandidat för flera valmansföreningar skall hans namn avlägsnas från samtliga kandidatlistor.

25 §. Upphävd (1987/58).

26 §. Önskar två eller flera valmansföreningar samverka med varandra för valet, äger de rätt att medelst skriftlig överenskommelse sammansluta sig till ett valförbund. (1979/20)

Anmälan om bildande av valförbund skall inges till centralnämnden samtidigt med anhållan om offentliggörande av valmansföreningens kandidatlista. Till anmälan skall fogas i 1 mom. avsedd överenskommelse. (1987/58)

Ej må sammanlagda antalet av ett valförbunds kandidater uppgå till mer än tre gånger antalet personer, som vid valet skall väljas.

27 §. (1999/7) Överenskommelse om bildande av valförbund skall undertecknas av valombuden för de valmansföreningar som ingår i förbundet. Överenskommelsen skall innehålla fullmakt för en av undertecknarna att vara valförbundets valombud och för

en att vara hans ersättare. I överenskommelsen kan föreslås att i den slutliga sammanställningen av kandidatlistor intas en kortfattad gemensam beteckning för valförbundet. Den föreslagna beteckningen får inte vara alltför allmän, inte heller missvisande eller annars olämplig. I beteckningen kan ingå i föreningsregistret infört namn, för vars användning valmansföreningarna utverkat bevisligt tillstånd av föreningen. Centralnämnden bestämmer slutligt om beteckningen.

Föreslår valmansförening beteckning för kandidatlista som inte ingår i valförbund, gäller vad därom i 1 mom. sägs. Sådant förslag skall vara centralnämnden tillhanda **klockan 16.00 den 34 dagen före valdagen.**

28 §. (1987/58) Valmansförening får inte ansluta sig till flera än ett valförbund. Inte heller får valförbund ingå förbund sinsemellan.

2 mom. upphävt (1999/7).

29 §. (1999/7) Medlem av eller ersättare i centralnämnd eller vederbörligen uppställd kandidat får icke vara valombud för valmansförening eller valförbund eller deras ersättare.

30 §. Handlingar rörande bildande av valmansförening och valförbund skall avfattas enligt av landskapsregeringen fastställda formulär, vilka skall publiceras i Ålands författningssamling.

Se [ÅLSB] (2003:26) ang. fastställelse av vissa formulär för lagtingsval och kommunalval.

4a kap. Etablerade politiska föreningars ställning i lagtingsvalet (1999/7)

30a §. (1999/7) En etablerad politisk förening har rätt att i lagtingsval ställa upp kandidater och anhålla om offentliggörande av kandidatlistor utan att bilda valmansföreningar.

Med en etablerad politisk förening avses en registrerad förening, vars egentliga syfte är att påverka politiska angelägenheter i landskapet och som är företrädd i lagtinget eller var det under föregående mandatperiod.

En etablerad politisk förening anses företrädd i lagtinget då någon kandidat invalts från en kandidatlista som uppställts under en beteckning som innehåller föreningens namn.

30b §. (1999/7) Föreningens beslut om uppställande av kandidater till lagtinget och anhållan om offentliggörande av kandidatlistan skall fattas vid ett föreningsmöte eller på det sätt föreningens stadgar bestämmer att medlemmarnas beslutanderätt skall utövas. Beslutet kan även med bemyndigande av föreningsmötet fattas av föreningens styrelse.

30c §. (1999/7) En etablerad politisk förening kan ha flera kandidatlistor. I den slutliga sammanställningen av kandidatlistor sammanförs de under den etablerade politiska föreningens beteckning.

Antalet kandidater på en kandidatlista är högst en och en halv gång det antal ledamöter som skall väljas. Föreningen kan inte ställa upp flera kandidater än tre gånger det antal ledamöter som skall väljas.

30d §. (1999/7) En etablerad politisk förening kan bilda valförbund med en eller flera valmansföreningars kandidatlistor. Två eller flera etablerade politiska föreningar kan även ingå valförbund sinsemellan. Om föreningen har flera kandidatlistor kan den inte ingå skilda valförbund med olika kandidatlistor.

Antalet kandidater i ett valförbund är högst tre gånger det antal ledamöter som skall väljas.

30e §. (1999/7) En kandidatlista som uppställts av en etablerad politisk förening skall i sammanställningen av kandidatlistor ha en beteckning som innehåller föreningens namn.

Ett valförbund som innehåller en sådan kandidatlista skall ha en gemensam beteckning som innehåller föreningens namn.

30f §. (1999/7) En etablerad politisk förening skall ha ett valombud jämte en ersättare för valombudet som är gemensam för föreningens alla listor. Valombudet utses av föreningsmötet, med dess bemyndigande av föreningens styrelse eller på det sätt föreningens stadgar bestämmer. Valombudet kan vara uppställd som kandidat i valet. Valombudet har rätt att överenskomma om bildande av valförbund om inte föreningsmötet beslutar något annat.

Ett valförbund skall ha ett gemensamt valombud jämte en ersättare för valombudet. Överenskommelsen om bildande av valförbundet skall innehålla en fullmakt för ett av valombuden att vara valförbundets gemensamma valombud och för ett annat av valombuden att vara hans ersättare.

30g §. (1999/7) Då en etablerad politisk förening anhåller om offentliggörande av kandidatlista skall den inlämna ett protokollsutdrag från det organ som enligt 30b § fattade beslut i ärendet till centralnämnden för lagtingsval. Protokollsutdraget skall innehålla uppgifter om kandidatlistan, valombudet och dennas ersättare. Kandidatlistan skall vara utformad i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel samt 20 § 3 och 4 mom.

Föreningen skall samtidigt inge ett av patent- och registerstyrelsen utfärdat utdrag ur vilket föreningens registrerade namn och dess namntecknare framgår.

30h §. (1999/7) I övrigt gäller bestämmelserna om valmansföreningar i tillämpliga delar.

30i §. (1999/7) På ett beslut som en etablerad politisk förening fattat i ett ärende som avses i detta kapitel tillämpas inte bestämmelserna om ogiltighet och klander av förenings beslut.

5 kap. Centralnämnds förberedande åtgärder

31 §. (1999/7) Centralnämnd sammanträder på kallelse av ordföranden i god tid före valen, dock senast **den måndag som infaller den 48 dagen före valdagen**. Därefter sammanträder centralnämnden den 33, 30 och 27 dagen före valdagen, valdagen, dagen efter valen samt senast den fjärde dagen efter valen. Den kommunala centralnämnden sammanträder därutöver fredagen före valdagen. Nämnderna får sammanträda även under andra dagar.

Centralnämnden för lagtingsval sammanträder därtill i den utsträckning som behövs för att fullgöra uppgifterna i 3 kap.

32 §. (2008/32) Vid centralnämnds första sammanträde fattas beslut om ett meddelande, i vilket skall anges när och var i denna lag avsedda valhandlingar skall inlämnas. Kommunal centralnämnds meddelande skall även ange antalet fullmäktige som skall väljas, datum och klockslag för valförrättningen samt innehålla uppgift om förutsättningarna för att förtidsrösta, allmänna förtidsröstningsställen i kommunen och förtidsröstningstiden. Vid sammanträdet fattas även beslut om beställningar av valsedlar och om övriga erforderliga åtgärder.

Kommunal centralnämnds meddelande skall anslås på kommunens anslagstavla och centralnämndens för lagtingsvalet meddelande på landskapsregeringens anslagstavla. Meddelandena skall dessutom publiceras i minst en lokal tidning med allmän spridning i landskapet.

33 §. (1987/58) Vid sammanträde **den tisdag som infaller den 33 dagen före valdagen** behandlas anhållan om offentliggörande av kandidatlista jämte därtill fogade handlingar. (1999/7)

Anhållan som inte inkommit inom utsatt tid skall avvisas. Finner centralnämnd att någon skriftligen samtyckt till att vara uppställd på flera kandidatlistor gäller vad i 24 § är föreskrivet. Kan anhållan av annan orsak inte godkännas skall detta ofördröjligen meddelas valombudet. (1999/7)

Inom utsatt tid inlämnad anhållan, mot vilken centralnämnd inte framställt anmärkning, skall godkännas.

34 §. (1987/58) Vid sammanträde som avses i 33 § behandlas även anmälningar om bildande av valförbund.

Anmälan som inte inkommit inom utsatt tid skall avvisas. Kan anmälan av annan orsak inte godkännas skall detta ofördröjligen meddelas valombudet. (1999/7)

Vid sammanträdet bestäms kandidatlistornas och valförbundens inbördes ordning genom lottdragning.

35 §. (1987/58) Har valombudet meddelats att i 33 § 1 mom. avsedd anhållan inte kan godkännas har han rätt att senast **den fredag som infaller den 30 dagen före valdagen klockan 16.00** komplettera anhållan till erforderliga delar, att rätta de ingivna handlingarna till de delar mot vilka centralnämnden framställt anmärkning samt att företa rättelse beträffande kandidats namn, titel, yrke eller syssla, hemort eller annan uppgift som sägs i 20 § 3 mom. (1999/7)

Har erforderligt antal röstberättigade medlemmar inte undertecknat den skrift varigenom valmansförening bildats får rättelse företas endast i det fall antalet nedgått genom i 19 § 4 mom. avsedd åtgärd.

Har valombudet meddelats att i 34 § 1 mom. avsedd anmälan inte kan godkännas har han rätt att inom den tid som i 1 mom. sägs inge skriftligt förslag till rättelse av anmälan. (1999/7)

35a §. (1987/58) Vid sammanträde **den 30 dagen före valdagen** avgör centralnämnden ärende rörande

B 3 Landskapslag (1970:39) om lagtingsval och kommunalval

anmärkning som framställts mot anhållan om offentliggörande av kandidatlistor eller mot anmälan om bildande av valförbund. (1999/7)

Vid sammanträdet uppgör centralnämnden en preliminär sammanställning av kandidatlistorna, i vilken kandidaterna förses med löpande ordningsnummer i den ordning som anges i kandidatlistan. Sammanställningen för lagtingsvalet börjar med nummer 2 och sammanställningen för kommunalvalet med nummer 502.

Kandidatlistorna, försedda med kandidaternas ordningsnummer, skall tryckas på samma sida av papperet. Listorna ordnas så att de som hör till samma valförbund uppställs under gemensam beteckning uppifrån nedåt. Är antalet kandidatlistor så stort att de måste ordnas i flera spalter skall listorna ordnas bredvid varandra i rader från vänster till höger. Listorna avskiljs från varandra så att det tydligt framgår vilka kandidatlistor som hör till respektive valförbund. Landskapsregeringen meddelar närmare anvisningar om formen för sammanställningen. (1999/7)

Ovanför de kandidatlistor som hör till samma valförbund och över kandidatlista utanför valförbund skall anges den beteckning som föreslagits för densamma. Godkänner inte centralnämnden sådan beteckning eller har förslag till beteckning inte framställts skall nämnden bestämma en bokstavs-beteckning. Sådan bokstavs-beteckning skall endast ange valförbundets eller kandidatlistans ordning i sammanställningen.

Preliminär sammanställning skall finnas tillgänglig för valombuden. (1999/7)

35b §. (1987/58) Vid sammanträde **den måndag som infaller den 27 dagen före valdagen** skall den preliminära sammanställningen av kandidatlistorna vid behov rättas. Härvid skall även bestämmelserna i 23 § iakttas. Här efter fastställs slutlig sammanställning av kandidatlistorna som trycks i erforderligt antal, för lagtingsvalet på vitt papper och för kommunalvalet på grönt papper. Vid sammanträdet har valombuden rätt att vara närvarande. (1999/7)

Den slutliga sammanställningen för lagtingsvalet skall före **den torsdag som infaller den 17 dagen före valdagen** i tillräckligt antal tillställas de kommunala centralnämnderna för vidarebefordran till valnämnderna. Den skall även hållas tillgänglig för valombuden. (1999/7)

Den slutliga sammanställningen för kommunalvalet skall inom i 2 mom. nämnd tid tillställas kommunstyrelsen och valnämnderna inom kommunen samt hållas tillgänglig för valombuden. (1999/7)

Centralnämnderna skall tillstålla landskapsregeringen sammanställningen för lagtingsvalet respektive sammanställningarna för kommunalvalen i det antal exemplar landskapsregeringen bestämmer. Landskapsregeringen skall tillstålla de kommunala centralnämnderna tillräckligt antal exemplar av varje sammanställning för vidarebefordran till valbestyrelserna och valförrättarna.

I 2 och 3 mom. avsedda sammanställningar skall anslås på kommunens anslagstavla.

36 §. Upphävd (1999/7).

37 §. (2008/32) Minst två veckor före valet skall centralnämnd för kommunalval meddela om valförrättningen genom anslag på kommunens anslagstavla. I meddelandet skall anges kommunens röstningsområden och var vallokalen i varje röstningsområde är belägen. En kopia av detta meddelande skall samtidigt skickas till centralnämnden för lagtingsvalet.

Centralnämnden för lagtingsval skall senast en vecka före valet publicera ett meddelande om valförrättningen i minst en lokal tidning med allmän spridning i landskapet. I meddelandet skall kommunvis anges samtliga röstningsområden och vallokaler. I anslutning till meddelandet publiceras även den slutliga sammanställningen av kandidatlistorna.

37a §. (1979/20) I centralnämnds beslut som avses i detta kapitel får ändring ej sökas särskilt.

6 kap. Valförrättning

38 §. (1990/39) Ordinarie lagtingsval och kommunalval förrättas samtidigt inom varje röstningsområde den tredje söndagen i oktober månad valåret.

Valförrättning pågår under valdagen mellan klockan 9.00 och 20.00.

Vallokal stängs klockan 20.00. Röstande som anlänt dessförinnan har dock rätt att ge sin röst.

39 §. För valförrättningen skall inom varje röstningsområde finnas en vallokal jämte inventarier, som kommunen ställer till förfogande. På särskilda skäl må vallokal förläggas utom röstningsområdet.

Vallokal skall ha tillräckliga utrymmen även för röstande, som inväntar sin tur att komma in i valrummet för att rösta.

39a §. (1999/7) Landskapsregeringen skall låta trycka valsedlar och till varje röstningsområdes valnämnd sända behövt antal i slutet omslag försett med anteckning om valsedlarnas antal.

Valsedel skall ha standardformatet 148x210 mm och på inre sidan vara försedd med överskrift vari nämns vid vilket val den skall användas samt dessutom en heldragen cirkel som har en diameter av 90 mm och som vid hopvikning av sedeln blir ovikt. I cirkelns mitt skall tydligt utsatt finnas beteckningen Nr... efter vilken numret på kandidat skall antecknas.

Det papper som används för valsedlarna skall för lagtingsvalet vara vitt och för kommunalvalet grönt. Av valsedeln skall tydligt framgå hur den skall vikas ihop. Sedeln skall till sin beskaffenhet vara sådan att bevarandet av valhemligheten tryggas. Valsedel får inte uppta annat än vad i denna paragraf angivits.

40 §. Kommunal centralnämnd skall skrida till alla för valens förrättande erforderliga åtgärder och för detta ändamål bland annat i god tid förvissa sig om att valnämnderna till sitt förfogande har:

1) sådan vallokal varom stadgas i 39 §;

2) valskärmar för röstningen;

3) (1991/13) vallängd för röstningsområdet;

4) av centralnämnden för vartdera valet fastställda slutliga sammanställningar av kandidatlistorna, vilka skall anslås i valrummet och väntrummen ävensom innanför varje valskärm; samt

5) valsedlar, valstämpel, förseglingsmateriel, protokollsblanketter och valurna, vilken landskapsregeringen tillhandahåller valnämnden i varje röstningsområde.

41 §. I varje vallokal skall finnas tillstädes ett av valnämnden antaget särskilt valbiträde med armbindel, som på begäran av röstande bistår denna att göra anteckningen på valedeln. (1975/25)

Önskar röstande anlita medlem av valnämnden såsom biträde vid införandet av anteckningen, äger han rätt därtill, om valförrättningen icke därigenom fördröjes.

Röstande vars förmåga att göra anteckning på valedeln är väsentligt nedsatt på grund av handikapp, sjukdom eller kroppsskada får vid införandet av anteckningen såsom biträde anlita den person han själv önskar. (1987/58)

Den som äger rätt att bistå röstande är skyldig att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han vid valförrättningen erfarit.

42 §. I vallokal eller i omedelbar närhet därav må icke hållas tal eller anslås eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, ej heller röstande i sin valfrihet på något sätt utsättas för påverkan eller försök därtill.

De tillstädeskomna skall iakttaga de bestämmelser, som valnämnden prövar erforderligt utfärda för upprätthållande av ordning och trygghet av valförrättningens ostörda förlopp.

43 §. Då valförrättningen börjar, skall valnämndens ordförande eller viceordförande visa de närvarande, att valurnan är tom, samt därefter tillsluta urnan och öppna det omslag, vari de till valnämnden översända valedlarna är inlagda.

44 §. Röstberättigad utövar sin rösträtt i det röstningsområde, i vars vallängd han är upptagen. Röstberättigad, som önskar utöva sin rösträtt, skall anmäla sig hos valnämnden för att erhålla valedel. Valnämnden skall tillse, att röstande icke utfår valedeln, förrän det fastslagits, att han är antecknad i vallängden såsom röstberättigad.

Röstande är vid behov skyldig att för valnämnden styrka sin identitet.

Röstberättigad kan även utöva sin rösträtt på sätt som i 7 kap. är stadgat.

45 §. (1987/58) Röstande har rätt att avge sin röst till förmån för kandidat i den slutliga sammanställningen av kandidatlistorna. Han skall på valedeln anteckna kandidatens nummer i sammanställningen så tydligt att tvivel inte uppstår om vilken kandidat han avser. För att valhemligheten skall bevaras bör anteckningen på valedeln göras innanför valskärmen.

46 §. Röstande, som gjort anteckning på valedeln, skall avlämna sedeln hopvikt hos valnämnden för avstämpling och därefter inlägga den avstämplade sedeln i valurnan. Då röstande lagt valedeln i valurnan, skall i vallängden antecknas, att han utövat sin rösträtt.

Vid valen användes av landskapsregeringen fastställd stämpel.

Valnämnden skall övervaka, att valförrättningen försiggår på sätt som i denna landskapslag är stadgat.

47 §. Upphävd (1990/39).

48 §. Sedan valnämndens ordförande eller viceordförande förklarar valförrättningen avslutad, uttages de avgivna valedlarna omedelbart ur valurnan. Valedlarna för lagtingsvalet och kommunvalet särskiljes och räknas, likaså antalet personer, vilka enligt anteckningarna i vallängden och i valprotokollet i vardera valet har utövat sin rösträtt.

Valedlarna öppnas därefter och granskas. Valedel som inte kan godkännas läggs åt sidan. De återstående valedlarna sorterar gruppvís enligt kandidatnummer. Antalet valedlar i varje grupp räknas. (1990/39)

Valnämnden skall utan avbrott ordna och räkna valedlarna. Nämnden har rätt att vid behov anlita särskild personal för att biträda vid räkningen. Resultatet av den preliminära rösträkningen skall ofördröjligen meddelas centralnämnden för vardera valet. (1987/58)

Samtliga valedlar inläggs därefter ordnade i grupper på det sätt i 2 mom. sägs i omslag, ett för vardera valet. Omslaget skall tillslutas omsorgsfullt och förseglas på det sätt landskapsregeringen har föreskrivit. På omslaget skrivs centralnämndens adress, försändelsens innehåll och avsändaren. (1987/58)

Valombuden eller av ett valförbunds valombud för varje valnämnd särskilt för sig skriftligen befullmäktigat ombud äger rätt att närvara, då röstsedlarna räknas. (1999/7)

49 §. Vid valförrättning skall föras protokoll, skilt för lagtingsvalet och skilt för kommunalvalet. I protokollet skall antecknas:

- 1) (1990/39) datum och klockslag då valförrättningen inleddes och avslutades;
- 2) närvarande medlemmar av valnämnden och personal som nämnden anlitat för rösträkningen;
- 3) valbiträdena och i 41 § 3 mom. avsedda biträden;
- 4) antalet röstande;
- 5) det totala antalet inlämnade valedlar och antalet valedlar gruppvís enligt bestämmelserna i 48 §;
- 6) datum och klockslag då valedlarna inlades i omslag och förseglades; samt
- 7) (1999/7) de valombud eller av dem befullmäktigade personer som var närvarande då valedlarna ordnades och räknades. (1987/58)

Till protokollet skall fogas fullmakterna för i 1 mom. 7 punkten avsedda personer. (1987/58)

Till sist skall protokollet uppläsa och justeras samt undertecknas av ordföranden eller viceordföranden och minst en annan medlem av valnämnden, varefter det jämte bilagor inlägges i omslag, som tillslutes och påtecknas vederbörande centralnämnds adress samt uppgift om innehåll och avsändare.

Närmare anvisningar om uppgörandet av valprotokoll meddelas av landskapsregeringen, som även tillhandahåller protokollsblanketter.

Ordföranden och viceordföranden, eller någondra av dem tillsammans med annan medlem av valnämnden, skall ofördröjligen inlämna i 48 § och i denna paragraf nämnda, till vederbörande centralnämnd adresserade försändelser till centralnämnden. Cen-

B 3 Landskapslag (1970:39) om lagtingsval och kommunalval

tralnämnden kan dock föreskriva att försändelserna får frambefordras på annat sätt. (1987/58)

Vallängden jämte register skall tillställas kommunala centralnämnden för förvaring. (1979/20)

49a §. (1987/58) Är antalet röstberättigade i ett röstningsområde inte flera än 100 skall kommunala centralnämnden i god tid före valen besluta att valsedlarna från ifrågavarande röstningsområde och från minst ett annat av kommunens röstningsområden skall granskas och räknas av kommunala centralnämnden och inte i berörda valnämnder. Om sådant beslut fattas, skall valnämnderna med bevarande av valhemligheten ta ut valsedlarna ur valurnan, räkna deras antal, lägga dessa i omslag samt inlämna valsedlarna till kommunala centralnämnden på sätt som anges i 49 § 3 och 5 mom. I valprotokollet skall anteckning om förfarandet göras. Bestämmelserna i detta moment tillämpas inte i kommuner som utgör ett röstningsområde. (2003/21)

Kommunala centralnämnden skall underrätta centralnämnden för lagtingsvalet om beslut som fattats enligt 1 mom.

Om 25 personer eller färre har förtidsröstat i kommunalvalet i en kommun skall kommunala centralnämnden vid sitt sammanträde fredagen före valdagen besluta att förtidsrösterna skall granskas och räknas av centralnämnden tillsammans med valsedlarna från ett av kommunens röstningsområden. Härvid skall bestämmelserna i 1 mom. iaktas. (2003/21)

7 kap. Förtidsröstning

50 §. (1987/58) Röstberättigad som vårdas i eller inlagts i inrättning eller som av annan orsak finner sig förhindrad att rösta i vallokal på valdagen får förtidsrösta i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. Med inrättning avses sjukhus, ålderdomshem, sjukhem samt straffanstalt. (1990/39)

Röstberättigad, som på grund av vistelse utanför landskapet eller som till följd av sjukdom eller handikapp inte kan rösta i vallokal under valförrättningen eller vid den förtidsröstning som avses i 51 §, får förtidsrösta på sätt som stadgas i 54e §.

51 §. (1987/58) Förtidsröstning kan anordnas i inrättning samt vid allmänna förtidsröstningsställen. Ställe där förtidsröstning anordnas benämns **förtidsröstningsställe**. Varje kommun skall ha åtminstone ett allmänt förtidsröstningsställe om inte något annat följer av särskilda skäl. Kommunstyrelsen fattar beslut om var allmänna förtidsröstningsställen inrättas. (2003/21)

Förtidsröstning i inrättning ombesörjs av valbestyrelse och ordnas endast för dem som vårdas eller inlagts där.

Förtidsröstning vid allmänna förtidsröstningsställen ombesörjs av valförrättare som förordnas av den kommunala centralnämnden. Vid varje allmänt förtidsröstningsställe skall finnas minst två valförrättare. (2003/21)

51a §. (1987/58) Förtidsröstning sker under förtidsröstningstiden, vilken börjar **den 15 dagen före valen och avslutas den femte dagen före valen**. (1999/7)

Under förtidsröstningstiden sker förtidsröstning i inrättning under minst två dagar. Valbestyrelsen bestämmer dessa dagar och röstningstiderna. En av röstningsdagarna bör dock infalla den sista eller näst sista dagen under förtidsröstningstiden.

Ett allmänt förtidsröstningsställe är öppet för röstning alla dagar utom söndagar under förtidsröstningstiden om inte något annat av särskilda skäl bestäms av kommunstyrelsen. Förtidsröstning sker vid de allmänna förtidsröstningsställena under de tider kommunstyrelsen bestämmer. Röstningstiderna får inte infalla vardagar före klockan 8.00 eller efter klockan 20.00 och inte heller lördagar före klockan 10.00 eller efter klockan 16.00. (2003/21)

Valförrättare och valbestyrelse skall tillse att meddelande om röstningstiderna och om förfarandet vid förtidsröstning anslås på en för ändamålet avsedd anslagstavla på förtidsröstningsstället och vid behov även på annat sätt. (2008/32)

Ursprungliga 3 mom. har blivit 4 mom. genom (1992/58).

51b §. (2003/21) Den kommunala centralnämnden skall se till att de allmänna förtidsröstningsställen som finns i kommunen har ett för förtidsröstningen lämpligt utrymme med nödvändig utrustning.

Förtidsröstningsutrymme skall ha tillräckligt med plats också för de röstande som inväntar sin tur att rösta.

52 §. (1987/58) Vid förtidsröstning skall användas i 39a § avsedd valsedel samt valkuvert, följbrev och ytterkuvert. (1999/7)

Landskapsregeringen fastställer och tillhandahåller de handlingar och anvisningar som behövs vid förtidsröstningen.

53 §. (1987/58) Landskapsregeringen skall senast **den 27 dagen före valdagen** till de kommunala centralnämnderna översända i 52 § avsett förtidsröstningsmateriel jämte nödiga anvisningar. Centralnämnderna skall vidarebefordra förtidsröstningsmaterialet till valförrättarna och valbestyrelse i kommunen samt till dem som avser att förtidsrösta i stöd av 54e §. Centralnämnderna skall dessutom översända valstämpel till valförrättare och valbestyrelse i kommunen. (1999/7)

Efter avslutad förtidsröstning skall valstämplarna jämte överblivet förtidsröstningsmateriel ofördröjligen återställas till kommunala centralnämnden.

54 §. (1987/58) Den som önskar förtidsrösta på förtidsröstningsställe skall personligen anmäla sig till valförrättaren eller valbestyrelsen.

Sedan den röstande företett identitetsbevis eller annan godtagbar utredning om sin identitet skall till honom lämnas valsedel, valkuvert, följbrevsblankett och ytterkuvert. Den röstande skall även beredas tillfälle att bekanta sig med den slutliga sammanställningen av kandidatlistorna för såväl lagtings- som kommunvalet.

På den röstandes begäran skall valförrättaren eller medlem av valbestyrelsen bistå honom vid röstningen, varvid om dessa valfunktionärer gäller vad i 41 § 4 mom. är stadgat om valbiträdes skyldigheter.

Röstande vars förmåga att göra skriftliga anteckningar är väsentligt nedsatt på grund av handikapp, sjukdom eller kroppsskada får, vid införandet av anteckning på valsedeln och i följbrevet, såsom biträde anlita den person han själv önskar.

54a §. (1987/58) Den röstande skall ifylla valsedeln med iakttagande av bestämmelserna i 45 §.

Röstningsförfarandet skall på förtidsröstningsstället vara organiserat så att valhemligheten bevaras. Dessutom skall i tillämpliga delar iaktas vad i 42 § sägs.

54b §. (1987/58) Följbrev skall riktas till den kommunala centralnämnden i den kommun som enligt den röstandes egen uppgift i rösträttsregistret antecknats som hans hemkommun eller, om han inte har sin hemkommun i landskapet, som hans folkbokföringskommun eller senaste hemkommun i landskapet. (1999/7)

Följbrev skall innehålla:

1) den röstandes försäkran om att han personligen, med bevarande av valhemligheten, ifyllt valsedeln och inlagt den i valkuvertet vilket han därefter tillslutit;

2) (1999/7) uppgift om den röstandes fullständiga nuvarande och tidigare namn, personbeteckning eller födelsetid och nuvarande adress.

3) Upphävd (1999/7).

Röstande som med följbrevet bifogar i 10 § 1 mom. avsett röstkort skall endast avge i 2 mom. I punkten nämnd försäkran. (1999/7)

På ytterkuvertet antecknas namnet på den kommunala centralnämnd som angivits i följbrevet.

54c §. (1987/58) Röstande som gjort anteckning på valsedeln skall förete sedeln hopvikt för valförrättaren eller valbestyrelsen för avstämpling och omedelbart därefter i valförrättarens eller valbestyrelsens åsyn innesluta den i valkuvertet. På valkuvert får inte några anteckningar göras. (1999/7)

När rösträttsregistret är i bruk på förtidsröstningsstället skall valförrättaren

1) kontrollera i registret att den röstande är röstberättigad,

2) göra en anteckning i registret om att den röstande avgett sin röst och

3) göra en kvitteringsanteckning i följbrevet. Av kvitteringsanteckningen skall framgå röstningsstället, tidpunkten för den röstandes röstning, den röstandes personbeteckning och de tre första bokstäverna i den röstandes släktnamn om landskapsregeringen inte bestämmer annat. (1999/7)

När rösträttsregistret inte är i bruk skall en förteckning över de röstande föras på förtidsröstningsstället. Landskapsregeringen skall trycka erforderliga förteckningar och utfärda anvisningar om ifyllandet av dessa. (1999/7)

Den röstande skall underteckna följbrevet och lämna det och valkuvertet till valförrättaren. Om rösträttsregistret inte är i bruk på förtidsröstningsstället skall den röstande lämna handlingarna till valförrättaren eller valbestyrelsen tillsammans med det röstkort som avses i 10 § 1 mom. eller en annan handling som utgör grunden för rätten att rösta. (1999/7)

Vid förtidsröstning används i 46 § 2 mom. avsedd stämpel.

Genom (1999/7) har till paragrafen fogats nya 2-4 mom., varvid tidigare 2 mom. blivit 5 mom.

54d §. (1987/58) Valförrättaren eller ordföranden för valbestyrelsen skall i följbrevet intyga att röstningen skett på det sätt som anges i 54-54c §§. Intyget skall undertecknas av valförrättaren eller ordföranden för valbestyrelsen. När en sådan kvitteringsanteckning som sägs i 54c § 2 mom. inte görs i följbrevet skall av intyget också framgå datum och var röstningen ägt rum. Valkuvert och följbrev skall därefter inneslutas i ytterkuvertet. Har den röstande i 54c § avsett röstkort eller annan handling skall även dessa inneslutas i ytterkuvertet. (1999/7)

Valförrättaren eller valbestyrelsen skall tillse att ytterkuverten som tjänsteförsändelse omedelbart vidarebefordras till den kommunala centralnämnd som den röstande uppgivit i följbrevet.

2 mom. upphävt (1999/7), varvid tid. 3 mom. blivit 2 mom.

54e §. (1987/58) Den som har för avsikt att förtidsrösta i stöd av 50 § 2 mom. skall skriftligen anhålla om att erhålla förtidsröstningsmateriel hos den kommunala centralnämnden i den kommun som i rösträttsregistret antecknats som hans hemkommun eller, om han inte har sin hemkommun i landskapet, som hans folkbokföringskommun eller senaste hemkommun i landskapet. Anhållan, vilken kan göras på för ändamålet uppgjord blankett som erhålles av centralnämnden, skall tillställas centralnämnden före utgången av förtidsröstningstiden. (1999/7)

Finns inte särskilda skäl för att avslå anhållan skall centralnämnden till uppgiven adress sända i 52 § nämnt förtidsröstningsmateriel jämte anvisningar samt om möjligt kandidatsammanställning för ifrågavarande val. Centralnämnden uppgör förteckning över de personer till vilka förtidsröstningsmateriel sänds.

Centralnämnden kan delegera de uppgifter som nämnts i 2 mom. till av nämnden utsedd person. Beslut om att inte sända förtidsröstningsmateriel skall dock fattas av centralnämnden.

Sedan den röstande erhållit i 2 mom. nämnda handlingar skall han, med bevarande av valhemligheten, göra anteckning på valsedeln och därefter innesluta den hopvikt i valkuvert. Han skall fylla i följbrevet på sätt som anges i 54b § och därefter i ytterkuvertet innesluta valkuvert och följbrev. Har den röstande i 10 § 1 mom. avsett röstkort skall även detta inneslutas i ytterkuvertet. Ytterkuvertet skall genom postens förmedling eller på annat sätt tillställas den kommunala centralnämnden så att det är nämnden tillhanda **senast klockan 19.00 fredagen före valen.** (1999/7)

55 §. (1987/58) Kommunal centralnämnd skall senast klockan 19.00 fredagen före valen hålla sammanträde och då, utan att öppna valkuverten, granska de förtidsröstningshandlingar som inkommit till nämnden. Nämnden skall skilt behandla de förtidsröstningsförsändelser som inkommit genom utnyttjande av i 50 § 2 mom. avsett förfarande. Förtidsröstningsförsändelser som inkommer för sent skall lämnas obeaktade och de får inte öppnas. (1999/7)

B 3 Landskapslag (1970:39) om lagtingsval och kommunalval

Har den som deltagit i förtidsröstning avlidit eller är han inte införd i rösträttsregistret eller vallängden såsom röstberättigad skall röstningen lämnas obeaktad. Om ett följebrev, på vilket en sådan kvitteringsanteckning som avses i 54c § 2 mom. inte finns, är så bristfälligt eller otydligt att det inte kan utredas vem den förtidsröstande är, skall röstningen likaså lämnas obeaktad. Vad här sägs gäller även då valkuvert är försett med obehörig anteckning om den röstande, om kandidat eller om annat obehörigt. Valkuvert som är öppet skall med bevarande av valhemligheten tillslutas. (2003/21)

Kan följebrev och valkuvert godkännas antecknas i vallängden att den i följebrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt. Samtidigt antecknas på valkuvert gällande lagtingsvalet att den röstande befunnits röstberättigad. Valkuvert gällande kommunalval och lagtingsval skall sorteras separat för sig.

Med bevarande av valhemligheten skall den kommunala centralnämnden bryta godkända valkuvert från personer som förtidsröstat i stöd av 50 § 2 mom. Centralnämnden skall, utan att öppna den hopvikta valsekeln, stämpla densamma och innesluta den i nytt kuvert. Beträffande valkuvert för lagtingsvalet skall på det nya kuvertet antecknas att den röstande befunnits vara röstberättigad.

Samtliga valkuvert gällande lagtingsvalet skall därefter förenas, vilket förfarande även gäller valkuvert för kommunalvalet. Därefter räknas de godkända valkuverten och kontrolleras att valkuvertens antal är lika stort som antalet av dem som i vallängden antecknats ha utövat sin rösträtt i respektive val.

Kommunal centralnämnd skall till centralnämnden för lagtingsvalet öppnade vidarebefordra de valkuvert som gäller lagtingsvalet och även ange antalet kuvert. Valkuverten skall tillställas centralnämnden för lagtingsvalet på sätt och inom tid som nämnden har föreskrivit.

55a §. (1999/7) De godkända valkuverten öppnas vid centralnämnds sammanträde valdagen klockan 20.00. Är antalet valkuvert stort kan centralnämnd påbörja öppnandet redan klockan 15.00. Innan valkuverten öppnas skall de blandas. I nämndens protokoll antecknas antalet valkuvert. Därefter öppnas valkuverten och rösterna räknas med tillämpning av bestämmelserna om rösträkning i valnämnd.

Resultatet av rösträkningen får inte offentliggöras förrän valförrättningen är avslutad.

8 kap. Rösträkning

56 §. (1987/58) Centralnämnden skall senast klockan 9.00 dagen efter valet inleda granskningen av de valseklar som avgivits vid valförrättningen och av valnämndernas uträkningar samt härvid avgöra vilka valseklar som är ogiltiga.

Har valseklar i två eller flera röstningsområden enligt 49a § 1 mom. inte granskats i valnämnd skall kommunala centralnämnden, utan att valhemligheten äventyras, förena dem samt därefter räkna och granska dem. Över dessa åtgärder uppgörs protokoll som skall fogas till valprotokollen för nämnda röstningsområ-

den. Har de vid förtidsröstningen i kommunalvalet avgivna valseklarna förenats med valseklarna från ett av kommunens röstningsområden enligt bestämmelserna i 49a § 3 mom. skall samma förfarande tillämpas och protokollet fogas till centralnämndens protokoll.

Centralnämnden skall särskilt för varje kandidat räkna det sammanlagda antalet godkända röster som avgivits till förmån för honom vid förtidsröstningen och valförrättningen.

57 §. Då valseklarna ordnas och räknas och valresultatet tillkännagives skall av landskapsregeringen meddelade anvisningar iakttagas.

58 §. Valsedel är ogiltig:

- 1) om valkuvert innehåller flera än en valseedel;
- 2) (2003/21) om valkuvert är försett med obehörig anteckning om den röstande eller om kandidat eller annat obehörigt;
- 3) om i valsekeln antecknats flera än en kandidat eller kandidats nummer antecknats så att det ej fullt tydligt framgår vilken kandidat som avses;
- 4) (1999/7) om valsekeln försetts med särskilt kännetecken eller om däri gjorts annan obehörig anteckning;
- 5) om såsom valseedel använts annan än av valmyndighet erhållen valseedel; samt
- 6) om den inte är stämplad. (1987/58)

Såsom obehörig anses icke sådan anteckning på valseedel, som endast förtydligar, på vilken kandidat den röstande avsett att rösta. (1975/25)

Av centralnämnden kasserade valseklar avskiljes och inlägges grupperade enligt röstningsområden i ett särskilt omslag, vilket förseglas och förvaras såsom de övriga valhandlingarna.

59 §. Vid sammanträde, som hålles senast den fjärde dagen efter valet, verkställes slutlig rösträkning och fastställs valets utgång.

60 §. Vid rösträkningen förfares på följande sätt:

- 1) envar kandidats röstetal bestäms genom sammanräkning av de godkända valseklar, som utmärkts med kandidatens nummer;
 - 2) varje kandidatlistas röstetal bestäms genom sammanräkning av röstetalen för listans alla kandidater; samt
 - 3) varje valförbunds röstetal bestäms genom sammanräkning av röstetalen för valförbundets alla kandidatlistor.
- 2 mom. upphävt (1987/58).

61 §. (1987/58) Är kandidat som erhållit röster vid valet inte valbar eller har han avlidit tillgodoräknas ändå de röster som avgivits för honom den kandidatlista där han är uppställd och det valförbund som han tillhör.

9 kap. Fastställande av valets utgång och utfärdande av fullmakt

62 §. Vid fastställandet av valresultatet förfares på följande sätt:

- 1) Kandidaterna på samma kandidatslista upptecknas i ordningsföljd efter fallande röstetal, varpå dem tilldelas jämförelsetal sålunda, att den första kandi-

daten som jämförelsetal erhåller listans hela röstetal, den andra hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare. De kandidater, som icke tillhör valförbund, har så erhållit sina slutliga jämförelsetal.

2) De kandidater, vilka tillhör samma valförbund, upptecknas härefter ordnade efter storleken av deras jämförelsetal sålunda, att den med högsta jämförelsetalet ställes främst. Därpå tilldelas dem slutliga jämförelsetal så, att den första av kandidaterna till jämförelsetal erhåller valförbundets hela röstetal, den andra hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel och så vidare.

3) Alla kandidaters namn upptecknas ånyo i ordningsföljd enligt storleken av deras slutliga jämförelsetal och vid varje kandidats namn antecknas hans slutliga jämförelsetal.

Sedan samtliga kandidater sålunda ordnats efter avtagande jämförelsetal, förklarar centralnämnden de främsta valda till det antal, som vid valet skall utses.

63 §. Vid lika röstetal eller jämförelsetal avgör lotten.

64 §. (1987/58) Till ersättare utses den kandidat som följer närmast efter de valda på kandidatlistan. Har samtliga kandidater på listan blivit valda utses den kandidat i valförbundet som, närmast efter de valda, har det högsta slutliga jämförelsetalet.

Kan ersättare inte utses enligt 1 mom. utses den kandidat som, närmast efter de valda, har det högsta slutliga jämförelsetalet.

Utses första ersättaren gemensamt för tre eller flera valda skall i lagtingsvalet en andra ersättare utses för envar av dem.

I fråga om ersättare för ledamot i fullmäktige gäller bestämmelserna i 39 § kommunallagen för landskapet Åland. (1999/7)

Har någon av de valda avgått och saknas utsedd ersättare för honom skall centralnämnd sammanträda för att utse ersättare enligt i 1 och 2 mom. stadgade grunder.

65 §. (2008/32) Centralnämnden för lagtingsvalet skall utan dröjsmål tillkännage valets utgång genom att anslå ett meddelande med valresultatet på landskapsregeringens anslagstavla. Av meddelandet skall även framgå vem som valts till ersättare för envar av de valda. Centralnämnden skall utfärda av landskapsregeringen fastställd fullmakt åt de valda samt underrätta landskapsregeringen, landshövdingen och de kommunala centralnämnderna om valets utgång. Ett meddelande om valets utgång med uppgift om jämförelsetal och personliga röstetal för de valda skall publiceras i minst en lokal tidning med allmän spridning i landskapet.

Kommunala centralnämnden skall underrätta de valda och kommunens styrelse om valresultatet samt anslå ett meddelande om detsamma på kommunens anslagstavla. I meddelandet skall ingå uppgift om de valdas namn, titel, yrke eller syssla samt hemort ävensom röstetal och slutligt jämförelsetal.

66 §. Upphävd (1987/58).

67 §. Upphävd (1990/39).

68 §. Centralnämnden skall insätta alla valedlar i omslag som förseglas i enlighet med landskapsregeringens anvisningar. Valedlarna skall förvaras till dess följande val förrättats. (1987/58)

Ett exemplar av sammanställningen av kandidatlistorna och samtliga uträkningar skall genomdragas och på enahanda sätt förseglas samt förvaras såsom bilaga till protokollet. (1975/25)

Handlingarna från lagtingsvalet förvaras i landskapsarkivet och handlingarna från det kommunala valet i vederbörande kommuns arkiv. (1979/20)

Närmare anvisningar om förvaringen av valhandlingar och rekvisita meddelas av landskapsregeringen. (1979/20)

69 §. Då uppehåll i centralnämnds förrättning sker, skall samtliga valedlar och uträkningar hållas så förvarade, att icke någon har tillgång till desamma.

70 §. (1987/58) Vid centralnämnds sammanträde förs protokoll. I protokollet antecknas sammanträdestiden, närvarande medlemmar och i 72 § avsedda personer samt de beslut nämnden fattat. Innehållet i beslut kan anges genom hänvisning till brev eller annan expedition.

I protokoll skall anges antalet avgivna förtidsröster. Antalet ogiltiga valedlar skall anges skilt beträffande valedlar avgivna vid förtidsröstning och skilt för varje röstningsområde. Kommunal centralnämnd skall skilt ange antalet förtidsröster inlämnade i stöd av 50 § 2 mom. Har kommunal centralnämnd beslutat om i 49a § 3 mom. avsett förfarande skall anteckning härom göras i protokollet enligt bestämmelserna i 56 § 2 mom.

Protokollet undertecknas av sekreteraren samt bestryks av ordföranden.

71 §. Då valets utgång fastställes, skall i protokollet nämnas såväl de valda, som de, vilka ifall mandat blir ledigt, skall såsom ersättare inträda i de valdas ställe.

För såväl de valda som för ersättarna skall anges deras namn, titel, yrke eller syssla och hemort samt röstetal och slutligt jämförelsetal. (1987/58)

72 §. (1999/7) Vid centralnämnds sammanträden för räknande av valedlar och fastställande av valets utgång är valombuden berättigade att närvara.

73 §. Från centralnämnd utgående expeditioner underskrives på nämndens vägnar av ordföranden och sekreteraren.

10 kap. Besvär över lagtingsval

74 §. Beslut varigenom centralnämnden för lagtingsvalet fastställt valresultatet får överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol inom 14 dagar från dagen då valresultatet offentliggjordes enligt bestämmelserna i 65 § 1 mom. (valbesvär). Besvärsmått tillkommer envar i lagtingsvalet röstberättigad, i valet såsom kandidat uppställd person, ett i 4 kap. avsett valförbund samt en i 4a kap. avsedd etablerad politisk förening som tillställt centralnämnden för lagtingsval en anhållan om offentliggörande av kandidatlista. (1999/7)

Valbesvär får anföras om valmyndighets beslut eller åtgärd är stridande mot lag och kunnat inverka på valresultatet.

Valbesvär skall handläggas i brådsnkande ordning.

B 3 Landskapslag (1970:39) om lagtingsval och kommunalval

74a §. (1979/20) Är valmyndighets beslut eller åtgärd stridande mot lag och uppenbart inverkar på valresultatet, skall förordnande utfärdas om förrättande av nytt lagtingsval, om inte valresultatet kan rättas.

Har centralnämnden för lagtingsvalet vid fastställandet av valresultatet förfarit lagstridigt och har detta inverkat på valresultatet, skall valresultatet rättas.

74b §. (1979/20) Förvaltningsdomstolens beslut skall delgivas ändringssökanden, centralnämnden, valombuden samt landskapsregeringen. (1999/7)

Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet. (1999/7)

Har i beslutet bestämts att valresultatet skall rättas eller att nytt val skall förrättas, tillkommer besvärsmått i 74 § 1 mom. nämnda personer och föreningar. (1999/7)

Angående delgivning av högsta förvaltningsdomstolens beslut äger 1 mom. motsvarande tillämpning. (2008/32)

74c §. (1979/20) Om val förklaras ogiltigt efter besvär skall nytt val förrättas. I sådant fall äger valförrättning rum den första söndagen efter det 50 dagar förflutit sedan beslutet vunnit laga kraft. (1999/7)

Valförrättning omhänderhas av valmyndigheterna i det upphävda valet. Vid nytt val skall bestämmelserna om ordinarie val i tillämpliga delar iakttagas. Vid valet skall det laga kraft vunna rösträttsregister som använts vid det upphävda valet användas i oförändrad form. Till de röstberättigade sänds inte röstkort. (1999/7)

Genom det upphävda valet utsedda lagtingsmän kvarstår i sina uppdrag till dess resultatet av det nya valet offentliggjorts. Resultatet skall ofördröjligen meddelas lagtinget.

11 kap. Besvär över kommunalval

75 §. Beslut varigenom kommunal centralnämnd fastställt valresultatet får överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol inom 14 dagar från det att valresultatet offentliggjordes på sätt i 65 § stadgas. Besvärsmått tillkommer envar på den grund att hans enskilda rätt blivit kränkt samt i valet såsom kandidat uppställd person, ett i 4 kap. avsett valförbund och medlem av kommun jämväl på den grund att valet icke skett i laga ordning. (1999/7)

Med anledning av besvär skall förvaltningsdomstolen av kommunal centralnämnd inhämta utlåtande samt de uppgifter och utredningar som befins erforderliga. Om det överklagade beslutet inte fogats till besvaren införskaffar förvaltningsdomstolen beslutet av centralnämnd som en på tjänstens vägnar till riktigheten bestyrkt avskrift i vilken skall antecknas dagen för kungörandet av valresultatet. Grundar sig besvaren på beslut av centralnämnd angående åtgärd för förberedelse av valen skall förvaltningsdomstolen på motsvarande sätt införskaffa även detta beslut. (1999/7)

Besvaren skall handläggas i brådskande ordning.

75a §. (1987/58) Har kommunal centralnämnd förfarit lagstridigt vid fastställande av valresultatet och

har detta påverkat valresultatet, skall valresultatet rättas.

Har valmyndighets beslut eller åtgärd varit lagstridigt och har detta uppenbart kunnat påverka valresultatet skall förordnande utfärdas om förrättande av nytt val i kommunen, om inte valresultatet kan rättas.

75b §. (1999/7) Förvaltningsdomstolens beslut skall särskilt delges ändringssökanden, kommunstyrelsen, kommunala centralnämnden, valombuden samt, om beslutet innebär att valresultatet skall rättas eller nyval utlysas, landskapsregeringen.

Kommunala centralnämnden skall ofördröjligen anslå förvaltningsdomstolens beslut på kommunens anslagstavla under sju dagar.

75c §. (1999/7) I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas av i 75 § 1 mom. nämnd person samt av kommunstyrelsen. Ändring söks hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från dagen för delgivningen. Anföras besvär på den grund att valet icke skett i laga ordning räknas dock besvärstiden från dagen då beslutet anslogs.

12 kap. Nytt kommunalval

76 §. (1999/7) Förordnas med anledning av besvär att nytt val skall förrättas skall kommunal centralnämnd ofördröjligen förbereda valet. Vid nytt val skall bestämmelserna om ordinarie val i tillämpliga delar iakttagas. Vid valet skall det laga kraft vunna rösträttsregister som använts vid det upphävda valet användas i oförändrad form. De röstberättigade tillställs inte röstkort. Fullmäktige, som utsetts genom det upphävda valet, kvarstår i sina uppdrag tills resultatet av det nya valet kungjorts.

13 kap. Kommunalt fyllnadsval

77 §. Om i en kommun vid kommunalvalet icke väljes tillräckligt antal fullmäktige eller om antalet fullmäktige nedgår så, att det understiger tre fjärdedelar av deras stadgade antal, skall i det första fallet den kommunala centralnämnden och i det andra fallet fullmäktiges ordförande anmäla om förhållandet till landskapsregeringen, som, såframt den anser skäl därtill föreligga, förordnar om verkställande av fyllnadsval.

Vid valet iakttages i tillämpliga delar stadgandena i denna lag enligt av landskapsregeringen meddelade anvisningar. För de vid valet utsedda fullmäktige väljs jämväl ersättare. Upprättas ett nytt rösträttsregister skall den 1 september som avgörande tidpunkt i 3 kapitlets bestämmelser ersättas med den 46 dagen före valdagen. (1999/7)

14 kap. Nyval efter upplösning av lagtinget

78 §. (1999/7) Har det förordnats om nyval av lagtinget äger valförrättning rum den första söndagen efter det 50 dagar förflutit sedan förordnandet utfärdades.

79 §. (1999/7) Har det förordnats om nyval skall bestämmelserna om ordinarie val gälla i tillämpliga

delar. Upprättas ett nytt rösträttsregister skall den 1 september som avgörande tidpunkt i 3 kapitlets bestämmelser ersättas med den 46 dagen före valdagen.

80 – 82 §§. Upphävda (1999/7).

15 kap. Särskilda stadganden

83 §. (1987/58) Kostnaderna för centralnämnden för lagtingsvalet erläggs ur landskapets medel. Ur landskapets medel erläggs även kostnaderna för rösträttsregistret och vallängderna. (2003/21)

De kommunala centralnämndernas, valnämndernas och valbestyrelsernas arvoden och kostnader betalas av kommunen. Kommunen är dock berättigad att erhålla ersättning för hälften av kostnaderna för arvoden, dagtraktamenten och ersättning för resekostnader som erlagts till medlemmar, ersättare och biträden i valnämnd och valbestyrelse. Kostnaderna för valförrättarna och de allmänna förtidsröstningsställena betalas dock i sin helhet av landskapet, liksom kostnaderna vid kommunalvalet för tryckning av valsedlar, tryckning av i 10 § avsedda röstkort samt valhandlingar för förtidsröstningen. (2003/21)

Landskapsregeringen anskaffar och bekostar de tillbehör för försegling som centralnämnd och valnämnd behöver.

4 mom. upphävt (1992/58).

84 §. (1975/25) Förordnas om nytt val eller om fyllnadsval av kommunens fullmäktige, skall stadgandena om förtidsröstning icke äga tillämpning.

85 §. (1999/7) Vad i denna lag är stadgat om ett valombud gäller även dennes ersättare.

86 §. (1987/58) Medlem av centralnämnd, valnämnd och valbestyrelse samt annan person som enligt denna lag utövar myndighetsverksamhet handhar sina uppgifter enligt denna lag under tjänstemannaansvar.

Se Strafflag 40 kap., St 101 FL I.

87 §. (1999/7) Infaller valdagen enligt 74c § eller 78 § på nyårsdagen, trettondagen, påskdagen, valborgsmässoaftonen eller första maj, pingstdagen, självstyrelsedagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen, annandag jul eller nyårsaftonen skall följande söndag vara valdag.

Infaller bestämd dag enligt denna lag på helgdag eller helgfri lördag, självstyrelsedagen, midsommaraftonen eller julaftonen, gäller följande vardag som utsatt dag. Vad här sägs gäller inte utsatt dag för valförrättning, inte heller dag för inledande och avslutande av förtidsröstning eller dag för kungörande av valresultat.

Landskapsregeringen har rätt att vid behov flytta en i denna lag bestämd dag till närmaste lämpliga dag, om det med anledning av besvär har förordnats att nya val skall förrättas eller om det på grund av lagtingets upplösning har förordnats om nyval av lagtinget eller om landskapsregeringen har förordnat om verkställande av kommunalt fyllnadsval.

Förordning (1999:24) om skötsel av vissa uppgifter...

B 4

B 4 Förordning (1999:24) om skötseln av vissa uppgifter som gäller lagtings- och kommunalval samt rådgivande folkomröstningar i landskapet Åland

(FFS 375/1999)

1 §. Det rösträttsregister som avses i 8 § landskapslagen om lagtingsval och kommunalval (Ålands författningssamling 39/1970) upprättas och sköts av Befolkningsregistercentralen enligt vad Ålands [landskapsstyrelse] och Befolkningscentralen närmare avtalar. Befolkningsregistercentralen sköter härvid de uppgifter som ankommer på valregistermyndigheten.

Befolkningsregistercentralen sköter även de uppgifter som enligt 8 § landskapslagen om förfarandet vid rådgivande kommunala folkomröstningar (Ålands författningssamling 20/1998) ankommer på valregistermyndigheten.

2 §. Länsstyrelsen på Åland, i egenskap av registerförvaltningens lokalmyndighet, sköter de uppgifter som enligt 8a, 11, 12, 14b, och 15-17 § landskapslagen om lagtingsval och kommunalval ankommer på valregistermyndigheten.

3 §. För de omkostnader som verkställigheten av denna förordning orsakar Befolkningscentralen skall landskapet betala ersättning på det sätt som [landskapsstyrelsen] och Befolkningscentralen närmare avtalar. Likaså ersätter [landskapsstyrelsen] länsstyrelsen för de faktiska kostnader som föranleds av uppgifterna som valregistermyndighet.

4 §. Denna förordning träder ikraft den 12 april 1999.

B 5 Landskapslag (1969:45) om pension för lagtingsmän (1995/48)

1 §. En lagtingsman har rätt till ålders-, invalid- och arbetslöshetspension av landskapsmedel på det sätt som bestäms i denna lag. (1995/48)

[Landstingsmans] pensionsskydd ombesörjes av landskapsregeringen.

2 §. (1995/48) En förutsättning för ålderspension är att lagtingsmannauppdraget upphört och att lagtingsmannen fyllt 65 år eller har en pensionstid på minst sju år.

En lagtingsman har rätt till ålderspension i förtid med iakttagande i tillämpliga delar av de bestämmelser som gäller förtida ålderspension för dem som står i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet.

Blir den som åtnjuter ålderspension invald i lagtinget, tillkommer honom, då lagtingsmannauppdraget upphör, endast en pension med stöd av denna lag.

3 §. (1995/48) En förutsättning för invalidpension är, att lagtingsman, medan lagtingsmannauppdraget varar, till följd av sjukdom, lyte eller skada blivit

B 5 Landskapslag (1969:45) om pension för lagtingsmän

oförmögen att handha uppdraget under en tid av sannolikt minst ett år, tiden från och med invaliditetens inträde däri inberäknad, eller att han efter lagtingsmannauppdragets upphörande blivit för lika lång tid oförmögen till tjänst eller arbete, som med beaktande av hans ålder, yrkeskunskap och övriga omständigheter bör anses vara för honom lämpligt och trygga hans skäliga utkomst, eller att han erhållit på tjänste- eller arbetsförhållande baserad, i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/1961) nämnd invalidpension.

En lagtingsman har rätt till invalidpension som individuell förtidspension med iakttagande i tillämpliga delar av de bestämmelser som gäller i fråga om invalidpension i form av individuell förtidspension för dem som står i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet.

Invalidpension beviljas inte eller dess belopp nedsättes för den som uppsåttligen förorsakat sin invaliditet. Pensionens belopp får nedsättas, om invaliditeten förorsakats av lagtingsmannen själv genom grovt vållande eller om han ådragit sig sjukdom, lyte eller skada genom brottslig gärning.

Förorsakas invaliditet av sjukdom, lyte eller skada, som lagtingsman hade, då lagtingsmannauppdraget vidtog, har han rätt till invalidpension på grund av lagtingsmannauppdraget endast om han blivit arbetsoförmögen tidigast ett år efter uppdragets början.

3a §. (1995/48) Den som varit lagtingsman har rätt till arbetslöshetspension med iakttagande i tillämpliga delar av de bestämmelser som gäller arbetslöshetspension för dem som står i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet.

4 §. Såsom pensionstid räknas varje mandatperiod, för vilken [landstingsman] är vald. Kallas suppleant till [landstingsman], begynner hans rätt att räkna sig till godo pensionstid, då han träder i utövning av sitt uppdrag. Om [landstingsmannauppdraget] upphör under mandatperioden, upphör även rätten att tillgodoräkna pensionstid.

Såsom pensionstid för invalid- eller arbetslöshetspension räknas även tiden mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern med iakttagande i tillämpliga delar av de bestämmelser som gäller för dem som står i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet. (1995/48)

Såsom pensionstid räknas även den tid, under vilken [landstingsman] erhållit invalidpension, som beviljats enligt 2 mom. i det fall, att honom senare på grund av ålderdom eller ny invaliditet skall beviljas pension med stöd av denna lag.

Vid beräkningen av pensionstiden beaktas varje period endast en gång.

Pensionstiden räknas i hela månader.

5 §. (1974/41) Det pensionsgrundande beloppet fastställs genom att bland de högst fyra sista [landstingsåren], under vilka uppdraget i [landstinget] fortgått, utväljes de två år under vilka de på grund av uppdraget erhållna arvoden per månad i medeltal varit högst, varefter det månatliga medeltalet av arvoden

för dessa två år beräknas. Med [landstingsår] avses tiden från den 1 november till den 31 oktober. Har uppdraget fortgått under flera än två [landstingsår], beaktas icke det år då uppdraget började vid fastställande av det pensionsgrundande beloppet, såvida icke uppdraget under sagda år fortgått under minst sex månader. Har uppdraget fortgått under endast ett [landstingsår], betraktas den genomsnittliga inkomsten per månad såsom pensionsgrundande belopp.

Då tjänstgöring under en del av ett [landstingsår] skall läggas till grund för beräkning av det pensionsgrundande beloppet, skall såsom inkomst per månad beaktas det genomsnittliga månadsarvodet, som [landstingsman] under ifrågavarande [landstingsår] erhållit för ordinarie [landstingsuppdrag].

Till övriga delar gäller i fråga om det pensionsgrundande beloppet vad som stadgas om pensionsgrundande lön i de bestämmelser som gäller för dem som står i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet. (1995/48)

Anm. 5 § i denna lydelse tillämpas på pensionsfall som inträffat efter 31 december 1970.

6 §. (1995/48) Pensionens belopp utgör för varje till pensionstiden hänförlig hel månad 1/3 procent av det pensionsgrundande beloppet enligt 5 §, dock så att pensionens belopp utgör 11/30 procent per månad till dess denna lag träder i kraft.

Pensionens högsta belopp är 60 procent av det pensionsgrundande beloppet. Har en lagtingsman en pensionstid om minst tre år när denna lag träder i kraft, bestäms pensionens högsta belopp dock i procent av det i 1 mom. avsedda pensionsgrundande beloppet på grundval av den tid som räknas som pensionstid till dess lagtingsmannaperioden upphör enligt följande:

Minimipensionstid i år	Pensionens högsta belopp i procent
15	66
12	65
9	64
7	63
5	62
3	61

7 §. Pension beviljas på ansökan.

Ålders- eller invalidpension beviljas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än ett år och arbetslöshetspension inte för längre tid än sex månader före det ansökan om pension gjordes. (1995/48)

8 §. (1995/48) Överstiger pension som beviljats en lagtingsman enligt denna lag, pensioner eller andra förmåner enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare samt till denne utbetald grunddel av folkpension den i 2 mom. stadgade samordningsgränsen, dras den överskjutande delen av från pensionen enligt denna lag då den betalas.

Samordningsgränsen är 60 procent av samordningsgrunden, som med de i 3 mom. nämnda undantagen utgörs av antingen det pensionsgrundande beloppet eller den högsta lönen som ligger till grund för grundpensionen om den är större. Har en lagtingsman när denna lag träder i kraft en pensionstid om minst

tre år enligt denna lag, är samordningsgränsen dock inte 60 procent utan ett i nedanstående tabell angivet procenttal som bestäms på grundval av den tid som räknas som pensionstid till dess denna lag träder i kraft:

Minimipensionstid i år	Samordningsgränsen i procent
15	66
12	65
9	64
7	63
5	62
3	61

Har en lagtingsman under sin lagtingsmannaperiod samtidigt under minst ett år utan avbrott stått i ett eller flera tjänste- eller arbetsförhållanden av sådan art eller bedrivit sådan företagareverksamhet som berättigar till grundpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, fogas vid bestämmande av samordningsgrunden till det pensionsgrundande beloppet de löner och arbetsinkomster som ligger till grund för nämnda övriga pensioner. Har en lagtingsman omedelbart före pensionsfallet med anledning av ett tidigare pensionsfall fått grundpension som avses ovan eller annan pension eller prestation och under minst tre års tid samtidigt varit lagtingsman, fogas vid bestämmande av samordningsgrunden till det pensionsgrundande beloppet 10/6 av nämnda tidigare pensions- eller prestationsbelopp. Till det pensionsgrundande beloppet fogas dock inte någon annan lön som avses ovan eller någon tidigare pensions eller prestations belopp, som höjts på nämnda sätt, till den del det är större än den högsta grundlön som betalas till landskapets tjänstemän.

9 §. Pensionen utbetalas månatligen från och med ingången av den månad då rätten till pension uppkom, dock tidigast från den tidpunkt då rätten att uppbära arvode för [landstingsmannaupdraget] upphör.

Invalidpension betalas, om inte annat sägs i denna paragraf, tidigast från ingången av den kalendermånad som följer närmast efter den i 27 § sjukförsäkringslagen (FFS 364/1963) avsedda primärtiden för dagpenning. (1983/61)

Utan hinder av vad i 2 mom. är föreskrivet betalas invalidpension i enlighet med 1 mom., om pensionsansökan har inlämnats innan i sjukförsäkringslagen avsedd dagpenning betalats för den i 2 mom. nämnda primärtiden. Härvid förutsätts likväl att det inte före utgången av den kalendermånad som följer närmast efter den månad då pensionsansökan inlämnades eller, om dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen har sökts under denna tid, före utgången av den kalendermånad som följer närmast efter den månad då dagpenning söktes har beviljats dagpenning som skall utbetalas för minst en månad utan avbrott och som hänförs sig till tiden efter det att [landstingsmannen] blivit arbetsoförmögen eller, om ansökan om dagpenning som hänförs sig till denna tid har avslagits, hänförs sig till tiden efter avslaget. (1983/61)

Om invalidpension beviljats retroaktivt i enlighet med 2 mom., utbetalas pensionen till sjukförsäkrings-

Landskapslag (1969:45) om pension för lagtingsmän

B 5

fonden till den del den motsvarar i sjukförsäkringslagen avsedd dagpenning som utbetalats för samma tid. (1983/61)

Om invalidpension beviljats retroaktivt i enlighet med 3 mom. och dagpenning betalats för samma tid i enlighet med sjukförsäkringslagen, betalas pensionen endast till den del dess belopp överstiger den för samma tid betalda dagpenningen. (1983/61)

10 §. Pensionens belopp justeras på samma sätt som landskapets pensioner enligt [landskapslagen (1967:20) om landskapspensioner].

Se C 54, Landskapslag (2007:54) om tillämpning av riksfortfattningar om statens pensioner eller C 55, Landskapslag (1997:4) om tillämpning av riksfortfattningar om statens pensioner.

11 §. Blir pensionstagare ånyo vald till [landstingsman], utbetalas icke pension till honom för den mandattid han uppbär [landstingsmannaarvode]. Pensionen utbetalas oberoende av huruvida pensionstagaren uppbär lön av staten, landskapet eller annan arbetsgivare.

2 och 3 mom. upphävda (1995/48).

Har med stöd av 2 § 1 mom. denna lag pension beviljats någon som inte fyllt 65 år men som har en pensionstid på minst sju år, betalas pensionen endast till den del den inte tillsammans med förvärvsinkomster som baserar sig på arbets- eller företagareverksamhet överstiger maximibeloppet för lagtingsmannapension. Pensionsbeloppet justeras kalenderårsvis, varvid den på grundvalen av nämnda inkomster uträknade, skattepliktiga genomsnittliga månadsförtjänsten för det föregående kalenderåret läggs till grund. Pensionsbeloppet justeras även på ansökan av förmånstagaren om förtjänsterna avsevärt har förändrats. Förvärvsinkomsterna påverkar inte pensionens belopp sedan förmånstagaren har uppnått pensionsåldern. (1995/48)

12 §. Invalidpension skall indras, utbetalningen av den avbrytas eller dess belopp nedsätts, om pensionstagaren innan den tid för vilken denne valts till lagtingsman har löpt ut men innan denne har uppnått pensionsåldern konstateras vara förmögen till förvärvsarbete och sådant förvärvsarbete står till buds, som med beaktande av ålder, yrkeskunskap och övriga omständigheter bör anses vara lämpligt och kunna trygga en skäligen utkomst. (1995/48)

Vägrar invalidpensionstagare utan godtagbart skäl att underkasta sig med allmänna medel bekostad medicinalvård, utbildning eller arbetsvård, som avser att återställa hans arbetsförmåga, livsfarlig vårdtåtgärd undantagen, skall utbetalningen av pensionen avbrytas eller dess belopp nedsätts.

Invalidpension, vilken med tillämpning av 3 § 1 mom. beviljats på den grund att pensionstagaren kommit i åtnjutande av invalidpension, som nämnes i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, skall likväl indragas, dess utbetalning avbrytas eller det utgående beloppet nedsätts endast om så förfäres med den pension som ligger till grund för beviljandet av pensionen.

Angående utbetalningen av arbetslöshetspension skall de bestämmelser som gäller för dem som står i

B 6 Landskapslag (1969:45) om familjepension efter [landstingsman]

offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet följas i tillämpliga delar. (1995/48)

13 §. (1995/48) Har en invalidpension, som beviljats med stöd av 4 § 2 mom., indragits och beviljas pensionstagaren en ny invalidpension innan två år har förflutit sedan den indragna pensionen upphörde eller blir pensionstagaren senare på grund av samma sjukdom, lyte eller skada på nytt arbetsförmögen, skall denne beviljas invalidpension enligt samma grunder som i fråga om den indragna pensionen.

14 §. (1995/48) Invalid- eller arbetslöshetspension ombildas till ålderspension när pensionstagaren uppnår pensionsåldern.

15 §. Pensionstagare förlorar sin rätt till pensionsrat, som icke lyfts inom tre år från utgången av det kalenderår, under vilket den förfallit till betalning.

16 §. I pensionsärende gives förhandsbesked på sökandens begäran. Stöder sig sökande på beslut, som innefattar förhandsbesked, skall förhandsbeskedet följas, då pensionsbeslut meddelas den som förhandsbeskedet berör, under förutsättning att pensionen beviljas med stöd av de stadganden, på vilka förhandsbeskedet grundar sig. Avvikelse från förhandsbeskedet må likväl ske till sökandens förmån.

17 §. Part, som inte är nöjd med landskapsregeringens beslut i ett pensionsärende, har rätt att söka ändring i beslutet genom besvär hos försäkringsdomstolen i enlighet med besvärbestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996). (2004/57)

Beslut må bringas i verkställighet utan att det vunnit laga kraft, såvida icke ändringssökandet på grund av verkställigheten blir gagnlöst eller besvärmyndigheten förbjuder verkställigheten.

18 §. Pension, som icke indragits eller vars utbetalning icke avbrutits, utbetalas till utgången av den månad då pensionstagaren avlidit.

Angående beviljande och utbetalning av pension samt om förhandsbesked gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgats om pension för landskapets tjänstemän. För övervakningen av pensionsutbetalningen skall [landstingets] kanslikommission meddela landskapsregeringen sådana på sak verkande omständigheter som den har kännedom om.

Kommuns eller annat offentligrättsligt samfunds myndighet eller inrättning, pensionsskyddscentralen, försäkrings- och pensionsanstalt samt sjukhus är skyldiga att på anhållan avgiftsfritt meddela landskapsregeringen sådana uppgifter som kan inverka på avgörandet av pensionsärende, som är under behandling, likväl med iakttagande av vad i annan lag är stadgat om tystnadsplikt. För läkarutlåtande och -intyg skall dock skälig ersättning erläggas.

19 §. På synnerliga skäl må landskapsregeringen efter kanslikommissionens hörande på ansökan bevilja den som varit [landstingsman] extra pension. Extra pension och enligt denna lag utgående ordinarie pension må sammanlagt uppgå till högst det belopp som i 6 och 8 §§ är stadgat angående beloppet av ordinarie pension.

Vad angående landskapets extra pensioner är stadgat skall i övrigt i tillämpliga delar iakttagas beträffande extra pensioner.

20 §. Pensionstagare, som äger rätt till pension enligt denna lag, är skyldig att underkasta sig vad framdeles till äventyrs stadgas om beaktande av honom samtidigt tillkommande pensioner eller sjukförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings-, militärskade- eller trafikförsäkringsersättningar för beräkning av pensionens belopp.

21 §. Närmare stadganden om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

22 §. Denna lag tillämpas från och med den 1 januari 1967.

Denna lag tillämpas på dem, som varit [landstingsmän] vid 1962 års [landsting] eller därefter eller vilka före år 1962 såsom [landstingsmän] införtjänat minst tio pensionsår. Pensionstiden räknas tidigast från den 1 juli 1922.

Extra pension, varom stadgas i 19 § av denna lag, må på ansökan även beviljas dem, som varit [landstingsmän] före 1962 års [landsting] utan att ha införtjänat tio pensionsår.

Ikraftträdelsebestämmelse (1983/61):

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

Denna lag tillämpas på pensionsfall som inträffat den 1 januari 1982 eller senare, dock så att i 2 § 1 mom. avsedd rätt till pension för person som inte fyllt 60 år men har en pensionstid på minst sju år även tillkommer [landstingsman] vars [landstingsmannavärv] har upphört före denna lags ikraftträdande, och att 6 § 1 mom. även tillämpas på pensioner baserade på pensionsfall som inträffat före lagens ikraftträdande, varvid ärenden som gäller dylika pensioner kan behandlas på nytt utan hinder av att tidigare beslut vunnit laga kraft. Med stöd av denna lag uträknad pension eller pensionshöjning betalas tidigast räknat från den 1 januari 1983.

Vad i 9 § 2-5 mom. denna lag är föreskrivet om utbetalning av invalidpension tillämpas inte på invalidpension som börjat utbetalas före lagens ikraftträdande och som fortsätter att erläggas utan avbrott.

Ikraftträdelsebestämmelse (1995/48):

Denna lag träder i kraft den 1 november 1995.

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar sedan lagen trätt i kraft.

Denna lag tillämpas även på pensioner, vilka beviljas på den grund att pensionstagaren inte fyllt 65 år men har en pensionstid på minst sju år och vilka börjar sedan lagen har trätt i kraft. Härvid tillämpas dock inte 11 § 4 mom. på utbetalningen av pension till en lagstingsman, som är född före den 1 januari 1940, från början av den kalendermånad då han fyller 60 år.

B 6 Landskapslag (1990:56) om familjepension efter [landstingsman]

1 §. Då den som varit [landstingsman] avlidit betalas efter honom familjepension ur landskapets medel med iakttagande i tillämpliga delar av de bestämmel-

ser som gäller familjepension efter den som har stått i offentligrättsligt eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet, om inte annat nedan anges.

Förutsättning för att familjepension skall utgå är att den i 1 mom. avsedda [landstingsmannen], förmansslätaren, när han avled hade rätt till eller erhöll pension enligt landskapslagen (1969:45) om pension för [landstingsmän].

Familjepensionsskyddet ombesörjs av [landskapsstyrelsen].

2 §. Då familjepension enligt denna lag samordnas gäller om samordningsgrunden vad i 8 § landskapslagen om pension för [landstingsmän] är föreskrivet.

3 §. Den efterlevande maken och barn till den som varit [landstingsman] kan av särskilda skäl beviljas extra pension ur landskapets medel. Extra pension och familjepension enligt denna lag får tillsammans uppgå till högst maximibeloppet för pensionen enligt denna lag.

Extra pension beviljas på ansökan av [landskapsstyrelsen] sedan [landstingets] kanslikommission hört.

I fråga om extra pension skall i övrigt i tillämpliga delar iaktas de bestämmelser som gäller om landskapets extra pensioner.

4 §. Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

5 §. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991 och genom lagen upphävs landskapslagen (1969:46) den 25 juli 1969 om familjepension efter [landstingsman].

Har förmansslätaren avlidit före den 1 juli 1990, skall den tidigare gällande lagen tillämpas. Familjepension efter en förmansslätare som avlidit före nämnda dag dras dock inte in även om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap efter att ha fyllt 50 år.

Har förmansslätare avlidit efter den 30 juni 1990 men före denna lags ikraftträdande, skall likaså den tidigare gällande lagen tillämpas med den avvikelse som anges i 2 mom. Förmånstagare efter en sådan person har dock rätt till familjepension enligt bestämmelserna i denna lag, om han skriftligen anhåller därom hos [landskapsstyrelsen] och samtidigt förklarar sig avstå från familjepension enligt den tidigare gällande lagen.

B 7 Landskapslag (1978:34) om personalen vid [landstingets] kansli

1 §. Vid [landstingets] kansli finns en sekreterartjänst och en kanslistjänst samt i övrigt de tjänster och [befattningar] som anges i [landstingets] arbetsordning. Såvida arbetsordningen det medger kan vid kansliet anställas även personal i arbetsavtalsförhållande.

2 §. Personalens tjänste- och anställningsförhållanden bestämmas med iakttagande av det som i motsvarande fall gäller inom landskapsförvaltningen.

3 §. Grunderna för personalens anställningsförhållanden och avlönande skall anges i [landstingets] årsstat.

Sedan talmanskonferensens förslag inhämtats fastställer kanslikommissionen avlöningen inom ramen för de anslag som upptagits i årsstaten.

4 §. Angående tjänstemännens och [befattningshavarernas] rättigheter och skyldigheter gäller, såvida annat ej avtalats, i tillämpliga delar det som är föreskrivet beträffande tjänstemän och [befattningshavare] vid landskapet Ålands centrala ämbetsverk. Beträffande övrig personal gäller, såvida annat ej avtalats, de regler som i motsvarande fall tillämpats inom landskapsförvaltningen.

5 §. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1978 och därigenom upphävs landskapslagen (1952:25) den 15 juli 1952 om grunderna för kansliets vid Ålands [landsting] utgiftsstat.

Genom denna lag förändras ej de löne- och övriga förmåner som åtnjutes av tjänstemän, [befattningshavare] och övrig personal vid Ålands [landstings] kansli.

B 8 Landskapslag (1996:7) om landskapsrevisionen

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om landskapsrevisionen.

Lagtinget övervakar genom landskapsrevisionen landskapets hushållning, budgetens iakttagande, verkställigheten av lagtingets beslut samt att landskapsförvaltningen sköts på ett lagenligt och ändamålsenligt sätt.

2 §. Landskapsrevisionens inriktning

Landskapsrevisionen skall bedrivas i överensstämmelse med god revisionssed, varvid den främst bör inriktas på förhållanden av betydelse eller på omständighet där risk för väsentliga fel annars kan föreligga.

Landskapsrevisorernas arbete med i denna lag avsedd revision skall ske vid laga ansvar för att konstatera om

- landskapets rätt och bästa har tillgodosetts,
- verksamheten har bedrivits ekonomiskt och effektivt samt att formulerade mål och lagtingsbeslut uppfyllts,
- redovisningen av medelförvaltning och resursanvändning gjorts på ett tillförlitligt sätt samt om
- förvaltningen i övrigt handhåfts i enlighet med lag och gällande bestämmelser.

2 kap. Om landskapsrevisionens organisation

3 §. Landskapsrevisorerna

För landskapsrevisionen väljer lagtinget fyra landskapsrevisorer vars mandatperiod är ett finansår. Val av landskapsrevisorer skall ske före ingången av finansåret. Om en landskapsrevisor avlider eller befrias från sitt uppdrag innan tiden för uppdraget är ute, skall lagtinget välja en ny landskapsrevisor.

När landskapsrevisorerna har valts skall de utan dröjsmål sammanträda för att välja ordförande. Kal-

B 8 Landskapslag (1996:7) om landskapsrevisionen

lelse till detta sammanträde skall göras av den till åren äldste landskapsrevisor. Valet av ordförande skall ske i den ordning som gäller för val av ordförande i lagtingets utskott.

När landskapsrevisorerna fattar beslut skall den åsikt gälla som omfattas av flertalet. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst. Vid förfall för ordföranden skall ordförandeskapet utövas av den till åren äldste landskapsrevisor.

Landskapsrevisorerna erhåller arvode i enlighet med vad lagtinget därom särskilt beslutar samt dagtraktamente och resekostnader enligt de grunder som gäller för lagtingsman.

4 §. Ersättare för landskapsrevisor

För landskapsrevisorerna väljer lagtinget två ersättare. Bestämmelserna om landskapsrevisorerna gäller i tillämpliga delar även ersättarna.

Om en landskapsrevisor är förhindrad att delta i revisionsarbetet, skall en ersättare delta i dennes ställe. Om en ersättare avlider eller befrias från sitt uppdrag innan tiden för uppdraget är ute, skall lagtinget välja en ny ersättare.

5 §. Om övriga revisionsresurser

Landskapsrevisorerna skall till sitt förfogande ha minst en sekreterare. Sekreteraren utses av kansli-kommissionen efter att landskapsrevisorerna hörts.

Landskapsrevisorerna förfogar tillsammans över de anslag som lagtinget ställer till deras förfogande. Landskapsrevisorerna kan anställa personal eller anlita [landskapsstyrelsens] revisionsbyrå eller annan utomstående expertis för det revisionsarbete de finner erforderligt samt kan träffa avtal härom.

6 §. Jäv

Om ett ärende personligen rör en landskapsrevisor eller dennes tjänsteåtgärder får denne inte delta i ärendets handläggning.

7 §. Arbetsplan för revisionen

För sin verksamhet skall landskapsrevisorerna upprätta en arbetsplan. Samtliga landskapsrevisorer bör närvara när beslut avseende arbetsplanen och den interna arbetsfördelningen skall fattas. Landskapsrevisorerna kan mellan sig fördela revisionsarbete efter vad de finner lämpligt.

3 kap. Om revisionen

8 §. Omfattningen av landskapsrevisorernas granskning

Landskapsrevisorerna har för sin granskning rätt att ta del av erforderliga utredningar och andra nödvändiga handlingar från [landskapsstyrelsens] centralförvaltning, underlydande myndigheter, underredovisare och inrättningar såsom verk, stiftelser, fonder, aktiebolag och samfund samt från sammanslutningar och bolag som med ensamrätt av landskapet anskaffar medel.

Med aktiebolag i 1 mom. avses aktiebolag i vilka

a) landskapet äger så många aktier att det har mer än hälften av de röster som samtliga aktier medför eller

b) i punkt a nämnda aktiebolag, eller sådana bolag och landskapet tillsammans, äger så många aktier att

de tillsammans har mer än hälften av de röster som samtliga aktier medför.

[Landskapsstyrelsens] centralförvaltning eller annan i 1 mom. avsedd enhet skall bistå landskapsrevisorerna med sådana upplysningar och handlingar rörande ämbetsåtgärder som underlättar revisionen. Följs inte en sådan begäran skall lantrådet anmodas vidta erforderliga åtgärder i ärendet.

Lagtinget kan besluta att landskapsrevisorerna skall granska lagtingets och Ålands delegations i Nordiska rådet bokföring och användning av medel.

Se A 10, Landskapslag (1984:25) om Ålands representation i nordiska rådet.

9 §. Om landskapsstöd

Landskapsrevisorerna har rätt att granska beviljandet, användningen och tillsynen över lån och bidrag som utgivits ur anslag i landskapets budget samt av landskapet ställda säkerheter.

Om det för revisionen bedöms nödvändigt skall en enskild som beviljats lån, bidrag eller av landskapet ställd säkerhet på begäran bistå landskapsrevisorerna med uppgifter, utredningar, handlingar och annat material som behövs för granskningen och som gäller ifrågasvarande lån, bidrag eller säkerhet. En enskild person kan dock inte åläggas att bistå landskapsrevisorerna med material eller uppgifter till den del sådant stöd beviljats denne för sitt eller sin familjs personliga behov.

10 §. Om EG-stöd

Om inte annat följer av EG:s rättsakter har landskapsrevisorerna rätt att granska beviljandet, användningen och tillsynen över lån och bidrag som betalats av EG:s medel samt av EG ställda säkerheter.

Landskapsrevisorerna kan på det sätt och i den omfattning som gäller granskning av landskapsstöd utföra granskning som gäller EG-stöd.

11 §. Protokoll och anteckningar

Vid landskapsrevisorernas sammanträden skall protokoll föras. I protokollet skall antecknas varje ärendes beskaffenhet och behandling, framställda förslag samt omröstningar och beslut. Finansutskottet har rätt att på begäran få ta del av landskapsrevisorernas protokoll och övriga revisionshandlingar. Närmare bestämmelser om dessa handlingars offentlighet finns i 13 §.

Landskapsrevisorerna skall till underlag för utformningen av revisionsberättelsen eller annat uttalande av landskapsrevisorerna föra anteckningar över sitt granskningsarbete.

4 kap. Om utgivande av revisionsresultat m.m.

12 §. Landskapsrevisorernas berättelse

Landskapsrevisorerna skall efter slutförd revision, dock senast den 31 augusti varje år, lämna en revisionsberättelse till lagtinget som upptar

a) allmänna uppgifter om utförda granskningar och inspektioner,

b) om budgeten iakttagits och i den formulerade mål förverkligats,

c) på vilket sätt den interna övervakningen har ordnats och om den är tillräcklig,

d) om uppgifterna i bokslutet är riktiga och ger tillräcklig information,

e) uppgifter om hur ägarinflytandet använts i bolag som landskapet helt äger eller har aktiemajoritet i,

f) under revisionen gjorda iakttagelser och dess konsekvenser samt anmärkningar mot [landskapsstyrelsen] eller dess förvaltningsbeslut till den del revisionen givit anledning till detta,

g) förslag till åtgärder som anses vara påkallade,

h) uppgifter om åtgärder för att avhjälpa av landskapsrevisorerna tidigare påtalade missförhållanden samt om dessa åtgärder anses vara tillräckliga samt

i) övriga av revisionsverksamheten föranledda ärenden.

Revisionsberättelsen skall skrivas under av samtliga landskapsrevisorer. Varje landskapsrevisor har självständig rätt att i revisionsberättelsen uttala sig om resultatet av revisionen.

Landskapsrevisorernas berättelse lämnas till lagtingets kansli och skall av kansliet omedelbart delges [landskapsstyrelsen].

13 §. Information under pågående granskningsarbete

Landskapsrevisorerna kan under granskningsarbetet till [landskapsstyrelsen], dess underlydande inrättningar eller tjänstemän i den form landskapsrevisorerna finner lämpligt framföra synpunkter, iakttagelser och påpekanden rörande förvaltningen.

14 §. Sekretess

Landskapsrevisorerna eller av dem anlitade personer får inte för utomstående röja eller till sin egen fördel utnyttja uppgifter de fått i sitt uppdrag beträffande sådant som bör hållas hemligt eller uppgifter om någons personliga förhållanden eller ekonomiska ställning.

Vad som i 1 mom. sägs utgör inte hinder för att uppgifter lämnas för utredning av brott eller för väckande av åtal. Bestämmelserna i 1 mom. utgör heller inte hinder för att uppgifter och handlingar lämnas ut till EG:s organ eller andra behöriga myndigheter om EG:s lagstiftning så kräver.

15 §. Handlingars offentlighet

Landskapsrevisorernas protokoll och övriga revisionshandlingar blir offentliga när landskapsrevisorerna har avgivit sin revisionsberättelse till lagtinget.

5 kap. Särskilda bestämmelser

16 §. Ikraftträdelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Genom ikraftträdandet av denna lag upphävs landskapslagen (1978:43) den 11 juli 1978 om landskapsrevisionen.

Åtgärder denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

